

**Veiligheidsregio
Drenthe**

Jaarverslag
Jaargang 2017

**Brandweer, Multidisciplinair, GHOR
Bedrijfsvoering en Financiën**

Waardering en schuurplekken

Of u dit jaar het verslag nu digitaal leest of vanaf papier, de kernboodschap blijft hetzelfde. 2017 was een jaar waarin de waarden Verbinding, Vertrouwen en Vakmanschap opnieuw goed invulling hebben gekregen. Als handelingsperspectief om invulling te geven aan de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling VRD. Van en voor de 12 gemeenten wordt uitvoering gegeven aan het optreden bij calamiteiten en crises en het geven van voorlichting door midden in de samenleving te staan.

Het algemeen bestuur en ook de leden van de 12 gemeenteraden hebben hun waardering en vertrouwen uitgesproken in de Veiligheidsregio Drenthe. En dat deed ook het personeel. In 2017 werd een landelijk belevingsonderzoek gehouden onder al het repressieve brandweerpersoneel. De uitkomsten voor Drenthe waren bijzonder. Op vele fronten was de beleving van het personeel positiever dan in andere delen van het land. Er is vertrouwen in de organisatie en de wijze waarop deze zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Maar ook dat er nog verbeterpunten zijn, bijvoorbeeld de behoefte tot betere en nadere duiding waarom besluiten worden genomen binnen de organisatie.

Er zijn volop goede en innovatieve ontwikkelingen geweest in 2017, maar ook wordt langzaam zichtbaar dat er schuurplekken ontstaan. Het beschikbaar hebben van capaciteit en tijd om oefenplannen te maken en daadwerkelijk ook uit te kunnen zetten, gaat niet meer vanzelf. Binnen Multidisciplinaire Veiligheid kunnen niet alle gestelde doelen meer gehaald worden. En de jaarrekening sluit af met een beperkt negatief resultaat voornamelijk toe te wijzen aan loon- en prijsontwikkelingen.

Dit jaarverslag geeft een beeld als verantwoording van alle activiteiten naar het algemeen bestuur, colleges, gemeenteraden en inwoners van Drenthe.

Fred Heerink

Samenvatting

Brandweertzorg

/5

- 439 woningen Woonzorg voorzien van rookmelders
- 493 lessen verzorgd op scholen
- 4 Jeugdbrandweerkorpsen actief, jongste team Hogeveen kampioen van Nederland
- Aantal loze meldingen verder afgenomen; in 2017 27%
- In 83% van de alarmeringen een opkomsttijd binnen 15 minuten gerealiseerd
- Werving vrijwilligers continu proces, vanaf 2014 224 nieuwe vrijwilligers ingestroomd
- Vervolg "Uitruk onder de maat" bij 5 vrijwilligersposten
- In landelijk brandbelevingsonderzoek repressief brandweerpersoneel scoort Drenthe goed
- 14 inzetten Collegiale Opvang Team, 70% verkeer gerelateerd
- 92% repressieve brandweerm medewerkers getoetst op brandbestrijding
- Uitbreiding ondersteuning repressieve paraatheid met behulp van alarmontvangers (Precomm)

Multidisciplinair

/19

- 5 GRIP incidenten geëvalueerd
- 15 november heeft de systeemtest plaatsgevonden in Coevorden

GHOR

/24

- De crisisfunctionarissen zijn bij 10 inzetten actief geweest
- Er zijn 227 adviesaanvragen voor evenementen behandeld
- De Jodiumtabletten- die gebruikt worden bij een kernongeval- zijn in Drenthe in oktober 2017 verspreid onder coördinatie GHOR
- In 2017 is een nieuwe Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg (ACGZ) aangenomen en opgeleid

Bedrijfsvoering

/26

- Samen met de GGD is een nieuwe financieel systeem in gebruik genomen
- Bij een drietal teams zijn pilots uitgevoerd voor anders belonen
- Er is een nieuw kwaliteitszorgsysteem ontwikkeld en vastgesteld in het bestuur
- Post Assen-Oost en de voertuigstalling watertankwagen in Veenhuizen zijn in gebruik genomen.

Financiën

/30

De jaarrekening sluit met een negatief resultaat van € 87.500,-. Dit is voornamelijk toe te wijzen aan de autonome stijging in de personeelskosten. In de vergadering van 20 december 2017 heeft het algemeen bestuur besloten een eventueel nadelig jaarresultaat te onttrekken aan de algemene reserve. Na effectuering van dit besluit bedraagt de algemene reserve € 490.417,- en komt daarmee op 1,68% van de begrote kosten voor 2018.

Brandweezorg

Risicobeheersing

Doel

Het voorkomen van branden en ongevallen en het vergroten van het (brand)veiligheidsbewustzijn van burgers en ondernemers.

Onderwerpen begroting 2017

- Vergroten van de rookmelderdichtheid bij huishoudens in Drenthe naar minimaal 80%.
- Alle basisscholen in Drenthe krijgen voorlichting op het gebied van brandveiligheid aangeboden.
- In 2017 zijn tenminste vier jeugdbrandweerkorpsen actief.
- Op het risico natuurbrand worden voorbereidingen getroffen om hier op voorbereid te zijn.
- Ontwikkeling evenementenadvisering in Drenthe.
- In 2017 is het team brandonderzoek Noord Nederland 1 jaar volledig operationeel en geborgd in de staande organisatie.

Wat is er in 2017 bereikt?

1. Rookmelderdichtheid

In het laatste WOONonderzoek uit 2015 van het Ministerie van BZK is berekend dat de rookmelderdichtheid in Drenthe met 76% tot de drie hoogste regio's van Nederland hoort. De rookmelderdichtheid is verder toegenomen omdat

in 2017 diverse projecten zijn geweest in samenwerking met gemeenten (De Wolden en Aa en Hunze), met een woningcorporatie (Woonzorg) en door inzet van brandweervrijwilligers (brandweerposten Smilde, Beilen en Westerbork). Daarnaast hebben brandweervrijwilligers portiekflatwoningen bezocht in Hogeveen en Emmen.

De samenwerking met woningcorporatie Woonzorg betrof 439 woongebouwen bestemd voor senioren:

- De Peelerhof in Assen
- Grootveenweg in Norg
- De Garve in Norg
- De Meerhoek in Emmen
- De Rozenhof in Roden
- De Meeuwenborg in Meppel
- De Uylenborgh in Meppel

In elke woning zijn twee koppelbare rookmelders opgehangen. Totaal zijn er 878 rookmelders opgehangen. De VRD streeft naar een rookmelderdichtheid van 80% in Drenthe. In 2018 komt het nieuwe 3 jaarlijkse WoonOnderzoek rapport uit van het ministerie van BZK. Hieruit moet blijken of dit doel gehaald is.

2. Lessen op scholen en voorlichting

Alle 264 basisscholen in Drenthe (cijfers Drentse onderwijsmonitor 2016) hebben het aanbod om voorlichting te krijgen ontvangen. Scholen nemen deel op vrijwillige basis en geven zelf hun voorkeursplanning door. In 2017 hebben 94 scholen hier gebruik van gemaakt. In totaal zijn er 493 lessen gegeven t.o.v. 453 in 2016. Doelstelling om op alle basisscholen voorlichting te geven is dus niet gehaald.

Gemeente	Lessen	Voorlichtingen op verzoek		
	2017	2016	2017	2016
Aa en Hunze	25	9	4	1
Assen	140	74	12	16
Midden-Drenthe	46	66	10	0
Noordenveld	24	4	8	2
Tynaarlo	6	5	3	3
Borger Odoorn	41	43	1	5
Coevorden	81	41	2	4
De Wolden	0	48	4	3
Emmen	56	65	16	20
Hoogeveen	54	68	19	8
Meppel	14	18	5	6
Westerveld	6	12	5	3
Totaal	493	453	89	71

Voorlichting op verzoek

Naast lessen op scholen is het mogelijk om op verzoek voorlichting te geven. In 2017 zijn er 89 voorlichtingen gegeven ten opzichte van 71 in 2016. Alle aanvragen zijn gehonoreerd.

Voorlichtingen na brand

Alle branden in 2017 zijn beoordeeld of het meerwaarde had een voorlichting te geven aan omwonenden. Deze beoordeling is gedaan in samenwerking met gemeente, politie en de brandweerpost van de desbetreffende gemeente. In totaal zijn er 2 bijeenkomsten georganiseerd, in Assen en Zuidlaren. Deze bijeenkomsten zijn georganiseerd omdat de branden veel impact hadden op de omgeving en vragen opriep over brandveiligheid. Daar is ook aangeboden om een woningcheck uit te voeren en dit heeft 10 keer plaatsgevonden.

3. Vier jeugdbrandweerkorpsen actief

Er zijn vier jeugdbrandweerkorpsen actief binnen VRD t.w. in Hoogeveen, Assen, Meppel en Coevorden. Jaarlijks vindt er doorstroming plaats van jeugdbrandweerleden in Drenthe naar een brandweerpost in Drenthe. In 2017 zijn twee jeugdleden van de jeugdbrandweer post Coevorden doorgestroomd naar het korps Coevorden. De jongste ploeg van de jeugdbrandweer in Hoogeveen werd in 2017 kampioen van Nederland.

4. Voorbereiding treffen voor risico natuurbrand

Om een natuurbrand goed te bestrijden zijn speciale materialen en voertuigen nodig. De VRD werkt stapsgewijs toe naar een repressieve slagkracht die in de basis voldoende is om een forse natuurbrand te bestrijden.

Deze slagkracht is afgestemd op de afgesproken inzettactiek. Post Westerbork heeft het eerste voertuig gericht op natuurbrandbestrijding (TST-NB) ontvangen. Naar aanleiding van deze uitbreiding is nagedacht of de technische voorzieningen op de bestaande natuurbrandbestrijdingsvoertuigen in Drenthe, nog wel aansluiten op de manier van natuurbrandbestrijding die binnen Drenthe de voorkeur heeft.

Om hier een antwoord op te krijgen is er op 3 november 2017 een testdag georganiseerd. Uitkomsten van deze testdag zijn o.a. dat er meer aandacht moet komen voor kennis en gebruik van het natuurbrandbestrijdingsmaterieel. Daarnaast wordt verder onderzocht of het bestaande materieel beter geschikt gemaakt kan worden voor natuurbrandbestrijding.

5. Evenementenadvisering ontwikkelen

In samenwerking met vertegenwoordigers van politie, GHOR en gemeenten is de geactualiseerde Handreiking Advisering en inzet hulpverleningsdiensten bij risicovolle evenementen afgerond en is gereed voor besluitvorming in 2018. De handreiking beschrijft waarom en wanneer gemeenten en adviserende hulpdiensten elkaar kunnen helpen om een evenement veilig te laten verlopen. De naam van de geactualiseerde handreiking is gewijzigd in Handreiking Samen werken aan een gezond en veilig evenement.

6. Brandonderzoek team 1 jaar operationeel en geborgd

In 2017 is het eerste volledige operationele jaar van het team Brandonderzoek Noord Nederland. Het jaar stond vooral in het teken van ervaring opdoen en gezamenlijk leren.

Aantal brandonderzoeken: 72

Totaal Noord Nederland waarvan in Drenthe 19

Aantal algemene voorlichtingen: 3

Aantal presentaties/ terugkoppelingen aan ploegen: 11

De veiligheidsregio's Drenthe, Fryslân en Groningen hebben twee bijeenkomsten georganiseerd voor brandweermensen. Beide bijeenkomsten hadden als thema "pelletkachels".

Op 30 april heeft een natuurbrand gewoed in het natuurgebied Drouwenerzand bij Gasselte. Er is een team van natuurbrandonderzoekers samengesteld met brandonderzoekers van Team Brandonderzoek Noord Nederland, Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland, Veiligheidsregio Twente, Veiligheidsregio Gelderland Midden en politie. Tijdens dit onderzoek is inzicht in de plaats van ontstaan van de brand en het brandverloop in kaart gebracht.

Loze meldingen en nodeloze uitrukken

In 2016 werd de brandweer nog 947 keer gealarmeerd voor wat achteraf een nodeloze uitruk bleek te zijn. In 2017 is dit aantal met 261 afgenomen tot 686 keer. Een afname van 27%. Terwijl het aantal op het Openbaar Meldsysteem (OMS) aangesloten gebouwen met 30 is toegenomen. Ook het aantal nodeloze uitrukken via het OMS rechtstreeks op de MKNN aantal aangesloten gebouwen is afgenomen. Van 1,33 in 2016 naar 0,93 in 2017. Het hiermee behaalde efficiencyvoordeel is een onderdeel van de gerealiseerde bezuiniging.

Niet alle automatische brandmeldingen die binnenkomen op MKNN zijn "loos". In 2017 hebben brandmeldinstallaties die automatisch brandmeldingen doorgeven aan de meldkamer ook 47 keer er voor gezorgd dat de brandweer werd gealarmeerd voor een echte brand. De brandweer hoefde niet altijd in actie te komen omdat de BHV-organisatie de brand zelf al geblust had. In alle gevallen is de omvang van de brand beperkt gebleven.

	Aantal nodeloze OMS alarmeringen c.q. nodeloze uitrukken van brandweerposten		Aantal op OMS aangesloten gebouwen		Aantal nodeloze OMS alarmeringen c.q. uitrukken per OMS aansluiting	
	2016	2017	31-12-'16	31-12-'17	2016	2017
Aa en Hunze	53	34	65	65	0,82	0,52
Assen	189	135	164	165	1,15	0,82
Midden-Drenthe	40	32	40	40	1,00	0,80
Noordenveld	51	45	43	42	1,19	1,07
Tynaarlo	63	52	95	95	0,66	0,58
Borger-Odoorn	29	17	27	30	1,07	0,57
Coevorden	61	45	31	35	1,97	1,29
De Wolden	16	22	10	10	1,60	2,20
Emmen	150	108	124	130	1,21	0,83
Hoogeveen	153	108	58	63	2,63	1,71
Meppel	83	49	43	48	1,93	1,02
Westerveld	59	39	11	11	5,36	3,45
Totaal Drenthe	947	686	711	741	1,33	0,93

Van brandveilig leven naar veilig leven

Veiligheidsregio Drenthe maakt deel uit van het project 'Samen richting Nul verkeersslachtoffers!'. Dit project is een initiatief van het Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe en wordt ondersteund door de 12 Drentse gemeenten, de politie, UMCG-ambulancezorg, Veilig Verkeer Nederland en – nu ook – door Veiligheidsregio Drenthe. Deze (nieuwe) rol van voornamelijk Brandweer Drenthe past in de voorgenomen doorontwikkeling van het project Brandveilig Leven naar Veilig Leven. Dit betekent niet dat Brandveilig Leven minder aandacht krijgt, maar dat de brandweer in Drenthe de kennis en expertise inzet om – samen met andere partners – ook een bijdrage te leveren aan het vergroten van de bewustwording over de verkeersveiligheid. Een onderdeel van het leveren van een bijdrage is de deelname van 22 brandweerposten aan de start van de fietsverlichtingscampagne op 19 oktober en de benoeming van Fred Heerink tot ambassadeur van het project.

Wie is de BOCK

Mede op verzoek van de gemeenten in de noordelijke provincies is samen met het Brandwondencentrum en de Stichting Carbidschieten Drenthe in 2017 opnieuw campagne gevoerd om ongelukken met carbidschieten te voorkomen. Motto van de campagne was: Een echte BOCK heeft ballen!

9. Toezicht, van regelgericht naar risicogericht

Voldoen aan bouwregelgeving levert nog geen veilig gebouw op. Brandveiligheid wordt bepaald door vele factoren en niet alleen door regels. Daarom is er voor een andere aanpak gekozen, t.w. van regelgericht naar risicogericht. VRD houdt voor de gemeenten Hoogeveen, Westerveld, de Wolden, Meppel, Midden-Drenthe, Borger/Odoorn, Coevorden en Noordenveld toezicht op brandveiligheid. Met deze gemeenten is gesproken over een meer risicogerichte wijze van toezicht. Hoewel nog in ontwikkeling, ontstaat de mogelijkheid om toezichtcapaciteit daar in te zetten waar het risico het grootst is.

Pilot Noordenveld

Op verzoek van de gemeente Noordenveld, is een pilot op risicogerichte wijze van toezicht gehouden bij 25 gebouwen op brandveilig gebruik. Dit heeft waardevolle inzichten opgeleverd voor de gemeente Noordenveld, VRD en met name gebouweigenaren. Een voorbeeld hiervan is een vluchtweg die volgens bouwregelgeving voldoet, maar niet past bij de doelgroep die er in geval van brand gebruik van moet maken.

Training

Om goed voorbereid te zijn voor deze nieuwe werkwijze hebben toezichthoudende brandweerm medewerkers in een meerdaagse training geleerd hoe met eigenaren/gebruikers van een pand het juiste risicogerichte gesprek gevoerd kan worden.

10. GNBBB (geen nood bij brand Drenthe)

Brand is niet alleen een taak van de brandweer. Het kan iedereen overkomen en iedereen heeft er ook een verantwoordelijkheid in. Ook zorginstellingen. Voorkomen is altijd beter dan blussen en daarbij is samenwerking essentieel. Alleen samen kom je tot de best denkbare oplossingen, die minimaal voldoen aan de wettelijke brandveiligheidseisen. Zie hier de basis van 'Geen nood bij brand! Veiligheid in de zorg'. Een project dat is uitgegroeid tot een methode, die inmiddels met succes landelijk wordt uitgerold. De methodiek GNBB voor zorginstellingen kan ook gebruikt worden voor andere gebruiksfuncties. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met Penitentiaire inrichtingen om te kijken of in 2018 GNBBB ook bij deze objecten kan worden toegepast. Als vervolg op GNBBB is er op diverse locaties geoefend samen met de zorginstellingen, met als doel de bewustwording en de zelfredzaamheid te vergroten.

11. Omgevingswet

Er zijn diverse stappen gezet om de implementatie van de uitgestelde Omgevingswet per 21 januari 2021 goed te laten verlopen. Er is o.a. een Visie op Risicobeheersing opgesteld,

de toezichthouders hebben een cursus gevolgd hoe op een risicogerichte manier kan worden getoetst en er wordt gemonitord hoe de invoering van de private bouwplantoets verloopt. De brandveiligheidsadviseurs hebben een opleiding gevolgd om op een juiste manier te kunnen adviseren op omgevingsvisies en omgevingsplannen. Verder is samen met GGD en RUD aangesloten bij de werkgroep implementatie Omgevingswet in VDG verband. Om te toetsen of de juiste stappen zijn en worden gezet, heeft het adviesbureau M&I Partners in 2017 opdracht gekregen dit te onderzoeken. Hieruit komt naar voren dat de ingezette beweging goed aansluit en de contacten met de gemeenten goed zijn, maar ook dat verdere activiteiten meer planmatig moeten worden opgepakt.

Incidentbestrijding

Doel

De brandweer treedt op bij incidenten en calamiteiten en is onderdeel van de samenleving.

Onderwerpen begroting 2017

- Implementatie "uitruk op maat"
- RI&E plan van aanpak uitvoeren
- Bevorderen verbinding Brandweer – Lokale bestuur/maatschappelijke omgeving
- Implementatie landelijke visie op grootschalig optreden en incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
- Borgen integrale evaluatiemethoden incidenten in regionale vakbekwaamheidsactiviteiten
- Analyse inzetten t.b.v. inzicht repressief optreden vergroten
- Risico's arbeidsveiligheid minimaliseren door te investeren in middelen

Optimaal aantal mensen op de post/ werving nieuw personeel/ paraatheid

Door goed inzicht te hebben in de uitstroom van brandweermensen hebben postchefs op tijd geanticipeerd om het verloop op te vangen en daarmee de paraatheid van

de post te borgen. Brandweerposten steken veel energie in werving, maar het vinden van nieuwe vrijwilligers lukt niet altijd. Werving is een continu proces en de verhouding tussen in en uit dienst getreden vrijwilligers geeft een stabiele trend.

	2014		2015		2016		2017	
	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden
Vrijwilligers	63	60	42	62	79	52	40	48

Opkomsttijden

In 2017 werd bij 83% van de alarmeringen een opkomsttijd binnen de 15 minuten gerealiseerd. Niet iedere alarmering heeft de hoogste prioriteit (PRIO-1). Hieronder staan de opkomsttijden van de brandweer voor PRIO-1 alarmeringen die hebben geleid tot een inzet van de brandweer.

Opkomsttijden	%	%	%	%
indeling	2017	2016	2015	2014
0 < 15	83%	87%	85%	86%
15 < 18	10%	8%	9%	7%
18 >	7%	6%	6%	7%
Eindtotaal	100%	100%	100%	100%

Alarmeringen

In 2017 hebben hulpvragen (inclusief automatische alarmeringen) van Drentse inwoners en bezoekers geleid tot 2998 hulpvragen aan de meldkamer. Het aantal hulpvragen is afgenomen met 9% ten opzichte van 2016 (3386 keer).

Dit is grotendeels te verklaren door de afname van het aantal loze automatische brandmeldingen (door het terugbelprotocol van de meldkamer). De gemiddelde verwerkingstijd van 1 minuut en 19 seconden.

Meldkamer Noord Nederland (MkNN)

Alarmering Meldkamer Noord-Nederland

Op de Meldkamer Noord-Nederland zijn in 2017 1508 meldingen geweest met een gemiddelde verwerkingstijd van 1 minuut en 19 seconden per melding. Het aantal meldingen is hoger dan het aantal incidenten omdat sommige incidenten meerdere keren gemeld worden. Deze 1508 meldingen hebben geleid tot de alarmering van 2998 eenheden van de brandweer. Voor sommige meldingen worden namelijk meer dan één voertuig gealarmeerd, denk bijvoorbeeld aan grote branden. De landelijke ontwikkeling van meldkamers maakt dat de noodzaak tot harmonisering van brandweerprocedures is toegenomen. In samenwerking tussen de Meldkamer Noord-Nederland, Veiligheidsregio's Groningen en Fryslân is VRD landelijk goed aangehaakt op deze ontwikkeling want alle landelijk afgesproken standaardisaties zijn in 2017 doorgevoerd. Dit gaat onder andere om meldingsclassificaties, voertuigbenaming en voertuigbenummering.

PPMO en JFT

PPMO (Periodieke Preventief Medisch Onderzoek) is het preventieve gezondheidsonderzoek (medische keuring) dat toetst of een brandweermedewerker nog voldoet aan de functie-eisen voor het uitvoeren van de functie manschap of bevelvoerder. Naast het Periodieke Preventief Medisch Onderzoek is in de arbeidsvoorwaarden vastgelegd dat de brandweermedewerker jaarlijks fysiek getest moet worden. Iedereen die in een bepaald jaar niet voor de keuring hoeft, moet dat jaar wel de JFT (jaarlijkse fysieke test) doen om tussentijds een indicatie te geven van de fitheid en geschiktheid voor de functie. Om jaarlijks de fitheid van de repressieve brandweermedewerker te testen is er in Drenthe voor gekozen om hiervoor gebruik te maken van de brandbestrijdingsbaan (onderdeel PPMO). In startjaar 2017 heeft 53% de JFT gedaan.

PPMO resultaten

In de eerste zes maanden van 2017 hebben in totaal 332 medewerkers het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO) doorlopen. Het PPMO bestaat uit vier onderdelen: een vragenlijst, een biometrische test en twee fysieke testen die aansluiten op brandweersituaties uit de praktijk. Er is één medewerker blijvend ongeschikt bevonden. Enkele brandweermedewerkers waren tijdelijk onder voorwaarden repressief inzetbaar.

Reguliere keuringen	332
Herkeuringen	5
Aanstellingskeuringen	42
Totaal	379
Geschied	95,7%
Geschied onder voorwaarden	3%
Tijdelijk ongeschikt	1%
Ongeschied	0,3%
Totaal	100%

Duikteam Drenthe breder inzetbaar

Brandweer Drenthe kan door de aanschaf van twee boten met een sonarsysteem beter zoeken onder water. Door deze reguliere vervanging van de oude boten kunnen de duikers nu ook veilig duiken vanaf de boot. 19 medewerkers hebben het klein vaarbewijs behaald en 4 zijn er nog mee bezig.

Uitruk onder de maat

Uitrukken op maat biedt de mogelijkheid om af te wijken van de standaard voertuigbezetting. In Drenthe worden nu twee jaar proeven gedraaid naar de uitwerking van uitruk op maat. Daarbij wordt gesproken van "Uitruk onder de Maat" omdat de focus ligt op de handelingsmogelijkheden bij de voertuigbezetting van minder dan zes personen. In november 2016 is gestart met een pilot bij brandweerpost Hoogeveen. De resultaten hiervan werden in de eerste helft van 2017 bekend en bieden voldoende vertrouwen om door te gaan met een tweede proef, met vijf vrijwillige posten. Daarvoor is in de tweede helft van 2017 een vakbekwaamheidsprogramma ontwikkeld.

Arbeidshygiëne

Door te investeren in (persoonlijke beschermings-)middelen en in houding en gedrag worden risico's rondom arbeidsveiligheid geminimaliseerd. De VRD zorgt voor een veilige en gezonde werkplek waarbij (ARBO-)regels ondersteunend zijn. Eind 2016 heeft de Inspectie SZW een inspectiebezoek gebracht in het kader van de Arbeidsomstandighedenwet. Daarbij zijn geen tekortkomingen geconstateerd. Arbeidshygiëne (schoon werken bij brand) is een belangrijk thema van arbeidsveiligheid. De handreiking schoon werken is ontwikkeld en geïmplementeerd. Alle daarvoor nodige middelen zijn aangeschaft. Het motto is "schoon uit en schoon thuis".

Integrale evaluatiemethode

Het grootste effect wordt bereikt door het bewustzijn van leermomenten en dit te delen met collega's. In 2017 zijn vijf grootschalige optredens geëvalueerd met behulp van narratief evalueren. Deze is verwerkt in les- en leerstof in het kader van het project situationele commandovoering. De volgende incidenten zijn in 2017 geëvalueerd.

01-01-2017 Aardappelloods Zeijen
26-02-2017 Dalbaffo Emmen
30-03-2017 Turv, Exloo
11-10-2017 Politieopslag, Eelde
30-12-2017 Laan van de Marel, Emmen

Risico-inventarisatie & evaluatie

In het plan van aanpak risico-inventarisatie & evaluatie stonden 1348 actiepunten. Qua omvang verschillen de actiepunten maar het geeft een goed beeld van de resultaten rond arbeidsveiligheid. Daarvan zijn 1106 afgewerkt en 17 punten in uitvoering. Er zijn nog 225 openstaande actiepunten. De locaties van de PPMO banen zijn eind 2017 toegevoegd aan de risico-inventarisatie & evaluatie. Dit had nog niet plaatsgevonden.

Harmonisatie Personeelsverenigingen

Personeelsverenigingen van de vrijwillige posten kenden allemaal een eigen regeling voor wat betreft de jaarlijkse bijdrage vanuit de werkgever (gemeenten). In nauwe samenspraak is een uniforme regeling gemaakt. Er is rekening gehouden met de werkkostenregeling en de behoefte aan lokaal maatwerk. Zo is er een model ontstaan waarin de verenigingen zelf onderhoud- en schoonmaakwerkzaamheden doen waardoor de jaarlijkse bijdrage aan de verenigingen wordt verhoogd. Dit heeft geleid tot een uitzetting van de personeelsbegroting omdat de personeelsvereniging-bijdrage hieruit wordt gedekt.

Bevorderen van de verbinding tussen de brandweer en het lokale bestuur/maatschappelijke omgeving.

Bestuurders en raadsleden zijn op verschillende manieren in gesprek met medewerkers van de VRD. Alle brandweerposten in Drenthe organiseren- of nemen deel aan activiteiten in de maatschappelijke omgeving. De VRD streeft naar vertegenwoordiging vanuit de lokale brandweerpost in gemeentelijke- en maatschappelijke activiteiten. Het uitgangspunt is aansluiten bij de lokale behoefte en daarmee centraal doen wat moet en lokaal doen wat kan.

Voorbeelden van deze activiteiten:

- Er hebben negen bijeenkomsten plaatsgevonden waarin het gesprek is gevoerd met gemeenteraadsleden van gemeente Aa en Hunze, Tynaarlo, Coevorden, Assen, Westerveld, Borger-Odoorn, Emmen, De Wolden, Noordenveld en Meppel.
- Jaarlijkse lunch van Burgemeester De Groot met brandweerposten De Wolden
- Deelname aan Open Bedrijvendag in Meppel
- Fietslampenactie op 25 plekken in Drenthe
- Meewerken aan laatste schooldag In Ruinerwold
- Zomertour langs buitendorpen door brandweer Westerbork
- Open dag door brandweer Schoonoord
- Aanwezigheid van burgemeesters bij korpsavonden

Belevingsonderzoek onder repressief brandweerpersoneel

Meer dan de helft van alle Drentse brandweermensen heeft meegewerkt aan een landelijk belevingsonderzoek voor repressief brandweerpersoneel. De conclusies uit dit onderzoek zijn dat Drentse brandweermedewerkers zich goed vinden in de ontwikkeling van de organisatie. Men voelt zich veilig en voldoende ondersteund. Uit onderzoek bleek dat er grote onbekendheid was en nog geen vertrouwen in het project Uitruk onder de Maat. Naar aanleiding daarvan is een extra voorlichtingsronde geweest met als resultaat dat het vertrouwen is toegenomen.

Implementatie van de landelijke visie op grootschalig optreden en incidentbestrijding gevaarlijke stoffen

De invoering van de visie op grootschalig brandweeroptreden verandert het optreden bij zeer grote incidenten. De opschaling gaat van aanbodgericht naar vraaggestuurd. In 2017 is de visie vertaald naar de Drentse situatie en de implementatie is nog niet afgerond. Dit komt omdat er nog afstemming moet plaats vinden over uniformiteit op Noord Nederlands niveau. De landelijke visie op incidentbestrijding gevaarlijke stoffen is uitgewerkt. Het implementatietraject is afgerond. Eerste kwartaal 2018 wordt gestart met deze werkwijze, vanwege vertraagde levering van materiaal.

Nazorg

- Er zijn 14 inzetten geweest van het Collegiaal Opvangteam Drenthe (COT), waarvan ruim 70% gerelateerd aan verkeer. Dit is een stijgende tendens parallel (50% in 2016) aan de stijgende trend verkeersongevallen
- De samenstelling en kwaliteit (bij-/en nascholing) van het COT is stabiel.
- Drenthe doet mee aan het landelijk onderzoek van het IFV in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen naar de mogelijkheden om de weerbaarheid van brandweermensen te vergroten. Dit is een onderzoek wat zich uitstrekt over vijf jaar.

Operationele voorbereiding – Techniek en logistiek

Doel

Het doel van Techniek en logistiek is dat het repressieve brandweerpersoneel beschikt over voldoende geschikt materieel om het werk goed te kunnen voeren.

Onderwerpen begroting 2017

- eerstelijns uitrukvoertuigen voor minimaal 98% inzetbaar
- onderhoudsplanning gerealiseerd

Wat is er in 2017 bereikt?

Materieel beheerssysteem

De implementatie van het materieel beheerssysteem Top Desk is in afrondende fase. Bijna alle voertuiggegevens zijn ingevoerd in het systeem. Er is een app in ontwikkeling waarmee brandweerposten eenvoudig storingen kunnen melden. Deze app is eind 2017 getest. Naar aanleiding van de testresultaten wordt de app verder doorontwikkeld. Zodra Top Desk volledig functioneel is en de aanpassingen in de app zijn doorgevoerd, kan ook gerapporteerd worden over de inzetbaarheid van de voertuigen.

Onderhoudsplanning

De onderhoudsplanning voor 2017 is volledig gerealiseerd. Het tijdig keuren en onderhouden van brandweermaterieel draagt bij aan de paraatheid van brandweerposten en een veilige werkomgeving voor het personeel.

Bluswatersysteem

Omdat het nieuwe systeem nu in heel Drenthe wordt gebruikt en er voldoende ervaring mee is opgedaan, is in 2017 een "systeemevaluatie bluswater" gestart. Deze is in de afrondende fase. In deze evaluatie is onderzocht hoe de oorspronkelijke uitgangspunten in de praktijk uitpakken en of het systeem wellicht op onderdelen moet worden bijgesteld.

Materieel

Vervanging ademluchtapparatuur

Eind 2017 is gestart met een omvangrijke Europese aanbesteding voor de vervanging van alle adembeschermingsapparatuur in Drenthe. Het gaat hierbij niet alleen om de ademluchttoestellen en cilinders maar ook om de test- en onderhoudsapparatuur in werkplaatsen.

Vervanging redgereedschap

In 2017 is het hydraulisch redgereedschap op brandweervoertuigen door een unieke Europese aanbesteding vervangen. Het bijzondere aan dit traject was er keuzevrijheid voor de gebruikers waardoor per brandweerpost maatwerk mogelijk is gemaakt. En het gevoel van betrokkenheid vergroot is.

Aanpassingen watertankwagens

Enkele waterwagens voor het nieuwe bluswatersysteem vertoonden na in gebruikname lekkages. Na het ontstaan van de lekkages is samen met de leverancier gezocht naar de oorzaak en naar een passende oplossing. In 2017 hebben de eerste waterwagens een update gehad waardoor het probleem is verholpen.

Overig materieel geleverd in 2017:

In 2017 zijn na het doorlopen van aanbestedingen de volgende zaken geleverd:

- Eind 2017 een nieuwe hoogwerker voor de post Emmen en deze vervangt de ladderwagen
- Drie nieuwe tankautospuiten; Meppel (2) en Gieten (1)
- De twee boten voor de duikteams in Assen en Emmen zijn vervangen door moderne boten die specifiek zijn ingericht voor de duiktaak van de brandweer. De boten zijn o.a. voorzien van sonar zodat het zoeken van slachtoffers onder water mogelijk is.
- Er zijn 750 nieuwe helmen aangeschaft (voor alle brandweermensen) en er zijn 329 nieuwe bluspakken geleverd.

Operationele voorbereiding – vakbekwaamheid

Doel

Het doel van Vakbekwaamheid is goed opgeleide, geoefende en getrainde medewerkers.

Onderwerpen begroting 2017

- Oefenen op maat
- Peilmomenten
- Logboek
- Elektronische leeromgeving (ELO)
- Samenwerkingsverband 3 Noord
- Manschappen; 80% getoetst op brandbestrijding
- Manschappen; 50% getoetst op incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)
- Manschappen; 50% getoetst op technische hulpverlening (THV)
- Bevelvoerders; 80% getoetst op algemene vakbekwaamheid
- Repressieve medewerkers; 80% gebruikt de elektronische leeromgeving (ELO)

Oefenen op maat

Deze nieuwe werkwijze loopt nu 2 jaar en de reacties van de posten zijn positief. In 2017 is via workshops (facultatief) en gesprekken op posten, de verbinding gelegd om de balans tussen ondersteuning door de backoffice en eigenaarschap door de posten te optimaliseren. In deze workshops is ook de individuele oefenbehoefte van bevelvoerders opgehaald. Deze behoefte is vertaald in een aantal producten (oefeningen) die worden aangeboden. Ondanks het voornemen om deze oefeningen in 2017 uit te voeren, inclusief begroting, is dit niet gelukt. Dit heeft te maken met te weinig capaciteit van de oefenorganisatie (producten waren later in het jaar klaar) en beperkte beschikbaarheid van betreffende bevelvoerders in het laatste kwartaal van 2017. Inmiddels zijn de producten (oefeningen) ontwikkeld en worden deze in 2018 aangeboden.

Waar sta ik momenten

Onderdeel van oefenen op maat zijn de “waar sta ik momenten”:

- Het onderdeel Brand is afgerond. De opkomst was 92%. De oefeningen zijn goed ontvangen. Omdat het optreden van de brandweer in teams gebeurt, is het geven van een persoonlijke terugkoppeling lastig. Er wordt gezocht naar een andere vorm voor het waar sta ik moment.

- 15% van de posten hebben een “waar sta ik moment” THV afgerond. Daarnaast zijn er naar behoefte extra bijscholingsmomenten THV georganiseerd.
- Voor IBGS is de nadruk gelegd op de implementatie van de nieuwe werkwijze. Hiervoor is een bijscholingsprogramma ontwikkeld. De nieuwe werkwijze treedt 1 maart 2018 in werking.

Logboek

De technische ontwikkeling van het logboek, bedoeld om zelf vakbekwaamheid bij te houden en inzage te krijgen in persoonlijke geoefendheid, is afgerond. Implementatie van deze werkwijze start in 2018. In de tussentijd wordt invoer in het logboek uitgevoerd door de backoffice Vakbekwaamheid zodat de posten en ploegen hier geen hinder van ondervinden.

Elektronische leeromgeving (ELO)

Het gebruik van ELO binnen opleidingen verloopt goed. Vorig jaar zijn er 3 opleidingen gestart. Het gebruik van ELO bij oefenen blijft nog achter en is in 2017 alleen opgepakt voor het project situationele commandovoering en evaluaties van incidenten.

Samenwerkingsverband 3 Noord

De regio's en BON willen meer samenwerken en tegelijk eigen tijd/tempo van ontwikkelen overnemen. De volgende onderwerpen zijn gezamenlijk opgepakt:

- Oefeningen meetploegen, bevelvoerders en officieren.
- Virtueel oefenen is al langer in gebruik bij de brandweer en heeft nog veel te ontwikkelen mogelijkheden. In 2017 is een onderzoek opgestart met Stenden Hogeschool en zijn de contouren van een beleidsvisie geschreven.
- C2000 is ingevoerd en alle posten en ploegen zijn bijgeschoold.

Opleidingen

Er zijn meer manschappen, duikers en chauffeurs opgeleid dan begroot. Dit heeft meerdere oorzaken:

- Bezuinigingen in voorgaande jaren hebben in deze periode geleid tot minder instroom. Doordat er wel uitstroom plaatsvond, ontstond er een tekort. In 2016 en 2017 heeft er een inhaalslag plaatsgevonden en zijn er diverse wervingscampagnes geweest (o.a. Zweeloo, Coevorden, Beilen, Ruinerwold en Assen). Dit heeft geleid tot een bovengemiddelde instroom (in 2016 en 2017 tezamen 120 nieuwe medewerkers). Deze hogere instroom heeft ook geleid tot meer opleidingen in 2017.
- Er zijn overwegend veel postchefs en bevelvoerders uitgestroomd. Vaak zijn dit mensen die breed inzetbaar zijn (bevelvoerder, manschap en chauffeur). Het vertrek van een dergelijke functionaris leidt in veel gevallen dus tot de start van drie (kostbare) opleidingen.

- Opvallend veel mensen in opleiding hebben in 2017 deze opleiding afgebroken. Wanneer het de opleiding tot manschap betreft betekent het vaak dat men de brandweer verlaat. In de andere gevallen wordt de huidige functie gehandhaafd. De oorzaak voor het voortijdig afbreken van de opleiding moet met name worden gezocht in de belasting versus de beschikbaarheid, maar in sommige gevallen ook in het niveau van de opleiding.

Situationele commandovoering

VRD doet mee aan een landelijke pilot situationele commandovoering. Deze vernieuwde werkwijze voor officieren en bevelvoerders is nu onderdeel van de opleidingen en wordt verder worden vormgegeven. De testfase loopt door tot en met juni 2018.

Brandweerwedstrijden

Naast de reguliere oefeningen zijn er posten die meedoen aan de brandweerwedstrijden. De oefeningen die zij hiervoor organiseren maken onderdeel uit van de geoefendheid van de vrijwilliger. Post Eelde is tijdens de landelijke finale van de vaardigheidstoetsen in de klassen TS-HD geëindigd op de vierde plaats.

Brandweeropleidingen Noord Nederland (BON)

Brandweeropleidingen Noord BV verzorgt al meer dan 35 jaar brandweeropleidingen voor de brandweerkorpsen in de drie Noordelijke veiligheidsregio's. BON verzorgt brandweeropleidingen tot officiersniveau. Oefencentrum Noord BV faciliteert het realistisch oefenen op 2 locaties, in Zuidbroek en Wijster. Op deze locaties kunnen alle mogelijke praktijksituaties onder veilige omstandigheden realistisch worden nagebootst. Naast de drie veiligheidsregio's uit Noord Nederland maken ook andere veiligheidsregio's en private organisaties gebruik van deze oefenlocaties.

Arbeidshygiëne/schoon werken

BON is samen met de Veiligheidsregio's op zoek naar een zo optimale vorm van 'schoon werken', waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden om ook de schonere gasgestookte

objecten in het eerste deel van de praktijktrainingen mogelijk te maken. Op verzoek van de VRD zijn in 2017 100 bluspakken aangeschaft ten behoeve van de trainingen op het oefencentrum zodat de eigen bluspakken niet na iedere oefening gewassen moeten worden. Op het oefencentrum is een (tijdelijke) ruimte gecreëerd waar de bluspakken snel kunnen worden gereinigd en gedroogd. In deze tijdelijke ruimte is ook een ademluchtwerkplaats gerealiseerd zodat het reinigen, onderhouden en keuren van ademluchtapparatuur vanaf nu in eigen beheer kan worden uitgevoerd.

Kwaliteit

In 2017 zijn de certificaten voor Duik Medisch begeleider (MAD-A) en het Keurmerk Aanbieders Brandweeronderwijs behaald (KAB). Op 22 november 2017 vond bij BON-Holding de opvolgingsaudit ISO 9001-2015 certificering plaats. De resultaten van deze opvolgingsaudit worden begin 2018 verwacht.

Uitbreiding

In 2017 is gestart met de nieuwbouw van kantoor- en kantinefaciliteiten op het oefencentrum in Wijster. De nieuwbouw zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2018 worden opgeleverd. Ook is het terrein in Wijster uitgebreid. In overleg met de drie Noordelijke veiligheidsregio's worden op dit terrein nieuwe oefenobjecten gerealiseerd zodat optimaal aan de vraag van de veiligheidsregio's kan worden voldaan.

BON in cijfers

Vakbekwaam worden

Onderstaande tabel toont het aantal cursisten dat sinds 2014 is gestart met een opleiding bij BON. Na de forse stijging in 2015 lijkt er enige stabilisatie te komen in het totaal aantal cursisten dat startte. De leergang Manschap A laat de laatste jaren een stijging zien in cursistenaantallen ten opzichte van 2014. Dit grotere aantal deelnemers is te verklaren omdat veiligheidsregio's te maken hebben met toenemende uitstroombepercentages onder vrijwilligers

Leergang	2014	2015	2016	2017
Basisvaardigheden oefenbegeleider	43	101	36	61
Bevelvoerder	45	68	63	39
Brandweerschauffeur	81	72	71	97
Duikploegleider	-	5	9	10
Gaspakdrager	7	-	5	13
Instructeur	16	35	14	0
Manschap A	95	131	168	152
Verkenner gev. Stoffen	-	28	14	7
Voertuigbediener (pompen)	83	42	60	62
Bedrijfsbrandweer	5	9	-	-
Brandweerduiker	11	-	13	19
Cursus instructeur waterongevallen	-	-	3	-
Totaal aantal gestart	386	491	456	460

Vakbekwaam blijven

Naast de 3 Noordelijke veiligheidsregio's maken ook brandweerkorpsen uit andere veiligheidsregio's en bedrijfsbrandweren gebruik van de trainingsfaciliteiten van BON. Veiligheidsregio Noord Holland Noord (NHN) gaf aan bijzonder tevreden te zijn over de trainingsfaciliteiten op de oefenlocatie Wijster. De VR NHN overweegt om ook in 2018 alle realistische praktijktrainingen af te nemen in Wijster.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het aantal verkochte oefeningen per dagdeel vanaf 2011.

Met name op de oefenlocatie in Wijster is vanaf 2016 een stevige groei waarneembaar die zich zoals verwacht in 2017 heeft doorgezet.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wijster	1007	1187	1311	1345	1311	1703	1953
Zuidbroek	184	143	80	129	101	160	166
Totaal	1191	1330	1391	1474	1412	1863	2119

Operationele voorbereiding – Operationele informatievoorziening

Doel

Het doel van operationele informatievoorziening (OIV) is het effectief ontsluiten van actuele informatie voor operationele doeleinden. Dit geldt voor zowel de 'koude organisatie' (risicobeheersing), de 'warme organisatie' (incidentbestrijding) als de crisismanagementorganisatie.

Onderwerpen begroting 2017

- Samenwerking team OIV en team I&A
- GEO omgeving
- Centrale digitale database
- Vernieuwing C2000

Digitaal systeem dat 24/7 actuele en relevante informatie kan leveren aan operationele eenheden binnen de VRD.

Wat is in 2017 bereikt?

Informatievoorziening

- Er is gekozen om voor de operationele datavoorziening naar de uitrukkende eenheden de overstap te maken van de statische (offline) naar de cloud (online) omgeving. Hiermee samenhangend is gekozen (en deels al uitgerold) voor nieuwe software en hardware voor de eenheden. Als gevolg hiervan kunnen operationele eenheden nu beschikken over de meest actuele informatie vanuit de meldkamer (incident gerelateerd).
- De ombouw van de bereikbaarheidskaarten (plm. 1650) van klassiek (papier/pdf) naar digitale bereikbaarheid gegevens

is in gang gezet, zodat deze in het nieuwe systeem op maat gesneden worden weergegeven.

- Er is een start gemaakt met een eigen data-omgeving met geografisch gerelateerde informatie. Daarmee komen de operationele gegevens op termijn ook beschikbaar voor andere teams (zoals Vakbekwaamheid, Risicobeheersing en Bedrijfsvoering).

C2000 en P2000

- Alle voorbereidingen voor de (landelijke) vernieuwing van het C2000 systeem (medio 2018, oorspronkelijke planning was 2017) zijn afgerond. In samenwerking met de veiligheidsregio's Noord Nederland en de MkNN is een nieuwe werkwijze met betrekking tot het radioverkeer ingevoerd.
- Voor de ondersteuning van de repressieve paraatheid is het gebruik van daarvoor geschikte alarmontvangers (PreComm) uitgebreid (naar 22 posten en ruim 500 pagers). Met dit systeem is het mogelijk om snel na alarmering (in 3 minuten) te constateren of een post voldoende bezetting heeft om uit te rukken. Of dat het noodzakelijk is om extra te alarmeren in verband met te weinig opkomst.

Meetplanorganisatie

- Voor de meetplanorganisatie is in Noord Nederlandse samenwerking een digitale applicatie ontwikkeld waarmee het functioneren en rapporteren van de meetploegen en de meetplanleider niet alleen sterk wordt vereenvoudigd, maar de resultaten direct uitwisselbaar zijn met de crisisorganisatie.
- Daarmee samenhangend is een nieuwe visie en werkwijze van de meetplanorganisatie ontwikkeld die in de veiligheidsregio's in Noord Nederland wordt gebruikt.

Programma	Resultaat 2016	Basis Begroting 2017	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2017	Exploitatie	Resultaat 2017
Risicobeheersing	55.000	-80.000	10.000	-70.000	-110.000	40.000
Vakbekwaamheid	-175.000	1.825.000	-90.000	1.735.000	1.605.000	130.000
Techniek en logistiek	-110.000	1.270.000	-410.000	860.000	940.000	-80.000
Incidentbestrijding	-400.000	4.430.000	430.000	4.860.000	5.090.000	-230.000
Operationele informatievoorziening	-10.000	-	175.000	175.000	165.000	10.000
Huisvesting	-	380.000	60.000	440.000	405.000	35.000
Totaal Brandweezorg	-640.000	7.825.000	175.000	8.000.000	8.095.000	-95.000

Financiën Brandweezorg

Over 2017 is € 95.000 meer uitgegeven aan brandweezorg. Dit is als volgt te verklaren:

- Binnen risicobeheersing is een hogere opbrengst van € 40.000,- ontvangen voor het Openbare Meldsysteem.
- De kosten voor het oefenen komen ultimo 2017 € 130.000,- lager uit dan verwacht. Voornaamste redenen hiervoor zijn:
 - het intern in plaats van extern verzorgen van oefening.
 - Er zijn minder oefeningen gepland in verband met onvoldoende beschikbaarheid van vrijwilligers en begeleiding.
- Anders dan na 9 maanden verwacht zijn een aantal vervangingen van brandbestrijdingsvoertuigen vertraagd. Hierdoor zijn verkopen van de oude voertuigen nog niet gerealiseerd en is de opbrengst € 80.000,- lager.
- Kostenverhoging door Cao-ontwikkelingen € 30.000,- en het met terugwerkend kracht invoeren van een regeling met betrekking tot het onderhoud en schoonmaakwerkzaamheden door Personeelsverenigingen € 50.000,-
- Inhuur externe deskundigheid voor teambuildingstrajecten bij enkele posten € 25.000,-
- Daarnaast nemen de totale kosten van vrijwilligers toe door sneller verloop € 115.000,-
- De kosten voor huisvesting van de brandweerposten vallen lager uit door onder meer meevallende energieafrekeningen € 35.000,-.

Multidisciplinair

Doel

Onderwerpen begroting

- Uitwerken van de 7 lijnen
- Verbinding in het crisisnetwerk
- Verbinding met de maatschappij
- Vakmanschap en vertrouwen
- Evalueren met crisispartner

Wat is er in 2017 bereikt?

Uitwerken van zeven 'lijnen'

Er is eind 2014 een evaluatie gehouden van de werking van de crisismanagementorganisatie. Hiermee is in 2015 het verbetertraject 'de zeven lijnen' gestart dat in juni 2017 is afgerond. De verbeterpunten, zoals het opzetten van een crisiscommunicatiepool en het "drieslagsleren" zijn verwerkt in beleid en jaarplannen. Het inslijpen van nieuwe gewoonten kost echter tijd, terwijl tegelijkertijd de maatschappelijke ontwikkelingen in een snel tempo doorgaan. In plaats van het 'doorbreken van het plafond van ontwikkeling' wordt gewerkt aan een continu leren en aanpassen.

Verbinding in het crisisnetwerk

Het Multidisciplinair Veiligheidsbureau faciliteert de samenwerking voor organisaties die tot doel hebben crises te voorkomen en, als een crisis zich toch voordoet, gezamenlijk daadkrachtig op te treden. Uit evaluaties blijkt dat het in de bestrijding en hulpverlening helpt als crisisfunctionarissen elkaar kennen en weten te vinden. Daarom wordt er in de "koude" situatie geïnvesteerd in verbinding:

- Met alle (crisis)partners is in 2017 contact geweest via netwerkbijeenkomsten of via persoonlijk contact.
- Uit evaluatie(s) blijkt dat de partners elkaar ook in de warme fase weten te vinden.
- Samenwerking met naburige regio's vindt plaats waar mogelijk.

Onder andere op het gebied van planvorming en vakbekwaamheid wordt samengewerkt met partners zoals:

- Waterschappen
- Openbaar Ministerie
- Groningen Airport Eelde
- Nederlandse Aardolie Maatschappij
- TenneT

Verschillende vitale partners van de VRD opereren in meerdere veiligheidsregio's. Vanuit de landelijke en (inter)regionale contacten wordt waar mogelijk samengewerkt met buurregio's. Voorbeelden hiervan zijn:

Maart:	Ondertekening overeenkomst grensoverschrijdende samenwerking bij zware ongevallen en rampen tussen Landkreis Emsland en Leer en Veiligheidsregio's Drenthe en Groningen.
April:	De operationeel Leiders en de informatiemanagers hebben in Zwolle nader kennism gemaakt met crisisfunctionarissen van het Waterschap Drents Overijsselse Delta. In samenwerking met Veiligheidsregio's Groningen en Fryslân en de MkNN is een netwerkbijeenkomst voor vitale partners georganiseerd. Hierbij hebben 75 vertegenwoordigers van 15 partijen elkaar beter leren kennen.
Juni:	Samen met Veiligheidsregio's Groningen en Fryslân, de MkNN en het Openbaar Ministerie is een bijeenkomst georganiseerd met als thema terreur, waarbij Hierbij waren 65 operationeel aanwezig die verder zijn voorbereid op Terrorisme Gevolg Bestrijding.
September:	Samen met Veiligheidsregio's Groningen en Fryslân zijn in september en oktober twee bijeenkomsten georganiseerd waarbij de medewerkers SIS (Slachtoffer Informatie Systeem) en hoofden/ teamleiders Nafase gezamenlijk voorbereid werden op hun taak.
Oktober:	Informatiemanagers, Calamiteiten Coördinatoren en informatiefunctionarissen van de Politie in Noord-Nederland hebben bij een netwerkbijeenkomst kennis met elkaars functies gemaakt en wisselden processen en ervaringen uit.

Verbinding met de maatschappij

- Als uitgangspunt was gesteld dat de Drentse inwoners het optreden van de crisismanagementorganisatie met minimaal een 7 waarderen. Dit wordt onder de inwoners getoetst door middel van een evaluatie na een oefening of incident.

Echter, een cijfermatige waardering is nog niet voorhanden. De veronderstelling was dat er in 2017 een objectieve waardering gemeten zou kunnen worden. Dit is niet gehaald. Wel is via de veiligheidsmonitor een onderzoek uitgevoerd over de verbinding tussen de veiligheidsregio en de inwoners van Drenthe, maar daarvan zijn de resultaten nog niet bekend. Bij enkele GRIP-evaluaties, zoals de brand bij recyclingbedrijf Kok in Meppel is het verhaal van betrokken inwoners meegenomen in de evaluatie. Hierbij is gekozen voor de methode 'narratief evalueren' waarbij gevraagd is naar beleving in plaats van een cijfermatige waardering.

- 50% van de maatschappelijke partners is bekend met de crisiscommunicatie app.

Dit doel is niet gehaald, de ontwikkeling van de app heeft vertraging opgelopen.

- Het Multidisciplinair Veiligheidsbureau is in contact met maatschappelijke organisaties waarmee gezamenlijk opgetrokken wordt bij crisisbeheersing.

Organisaties zoals verenigingen, woningbouwcoöperaties, scholen of religieuze gemeenschappen spelen een rol bij crises in de maatschappij. Het is goed om elkaar te kennen zodat men ten tijde van crisis makkelijk met elkaar kan samenwerken. In 2017 is contact geweest met woningbouwvereniging Actium, maar kon geen verdere prioriteit worden gegeven aan de samenwerking met andere organisaties.

Vakmanschap en Vertrouwen

Actuele planvorming

Alle plannen zijn herzien volgens de wettelijke termijn. Essentiële nieuwe of gewijzigde informatie, zoals een wijziging in de bereikbaarheid of het kaartmateriaal is, waar nodig, tussentijds herzien.

In 2017 zijn er twee rampbestrijdingsplannen hierzien.

- IRP GAE. Na een langdurig en intensief traject met onze partners is er een nieuw Incident en Rampbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde (IRP GAE) tot stand gekomen.
- Rampenbestrijdingsplan UGS Norg. Naar aanleiding van een multidisciplinaire oefening, is het Blow-out scenario in het rampbestrijdingsplan Underground Gas Storage (UGS) Norg aangepast. Dit gebeurde in samenspraak met de NAM.

Oefenpaspoort

In 2017 is het multidisciplinair oefenpaspoort ontwikkeld. Dit oefenpaspoort geeft inzicht in de individuele kwaliteit van de crisispartners waarbij gezamenlijk afspraken zijn gemaakt over de minimale vakbekwaamheid van functionarissen. Afronding en ingebruikname volgt in 2018.

Onderzoek ervaringen oefeningen crisisfunctionarissen

Aan het einde van de oefencyclus 2016/2017 zou onderzoek worden gedaan naar de ervaringen van de crisisfunctionarissen. Er kon geen prioriteit worden gegeven aan deze inspanning.

Multidisciplinaire oefenkalender

Datum	Activiteit	Toelichting
Maandelijks	OL + staf oefening en nadere kennismaking crisispartners	
24 januari	Kennismakingsbijeenkomst Drentse Crisisorganisatie voor OVD-KMar	Extra activiteit op verzoek van de KMar
26 januari	Themabijeenkomst	Niet uitgevoerd*
1 februari	Pilot OL/AC oefendagen	Uitgevoerd
12 februari	COPI + Veld oefening	Uitgevoerd
15 februari	Training Voorlichters COPI	Uitgevoerd op 7 december
13 t/m 15 maart	OL/AC oefendagen	Uitgevoerd in september
22 maart	OL/AC Terugkomdag	Wordt vooralsnog niet uitgevoerd i.v.m. het verplaatsen van de OL/AC dagen
29 maart	Basisopleiding Crisisbeheersing	Uitgevoerd
12 april	Training Leiders COPI	Uitgevoerd
16 mei	Training informatiemanagers	Uitgevoerd
18 mei	Themabijeenkomst	Niet uitgevoerd*
18 mei	Training Crisisteam NAM	Extra activiteit op verzoek van de NAM
22 mei	Training informatiemanagers	Uitgevoerd
13 juni	Copi+veld oefening	Uitgevoerd
14 juni	Systeemoefening Emmen	Uitgevoerd op 18 oktober
6 september	Vorbereidingsmiddag LC-COPIweek	Uitgevoerd
5 oktober	Training OL	Geïntegreerd in OL/AC training
9-12 oktober	COPI Week	Uitgevoerd
8 november	COPI + Veld oefening	Uitgevoerd
15 november	Zelftest	Uitgevoerd
22 november	Basisopleiding Crisisbeheersing	Niet uitgevoerd i.v.m. onvoldoende deelname
30 november	Themabijeenkomst	Niet uitgevoerd*

Evalueren met crisispartners

Alle GRIP-incidenten en alle multidisciplinaire oefeningen worden geëvalueerd waarin de crisisorganisatie GRIP gerelateerd is opgeschaald. Dit gericht op de multidisciplinaire (samen)werking van de crisisorganisatie. De rode draad van de evaluaties wordt gedeeld met alle (crisis)partners. In 2017

hebben vijf GRIP incidenten plaatsgevonden. Deze zijn allemaal geëvalueerd, met uitzondering van de woningbrand in Emmen op 30 december waaraan nog wordt gewerkt. De rode draad wordt na afronding van deze laatste evaluatie opgesteld en gedeeld.

GRIP incidenten

Datum	GRIP	Incident
26 februari	1	Grote brand Pizzeria Del Baffo Emmen
30 maart	1	Grote brand destilleerderij Exloo
29 mei	1	Grote brand recyclingbedrijf Meppel
11 oktober	1	Grote brand loods Eelde
30 december	1	Woningbrand Emmen

De evaluatiemethode narratief evalueren is in 2017 verder ontwikkeld en toegepast

Bij narratief evalueren worden persoonlijke verhalen opgehaald in plaats van het enkel afvinken van meetbare resultaten. Deze methode is arbeidsintensiever, maar levert een meer duurzaam leren van incidenten op.

- In 2017 zijn 15 medewerkers opgeleid om te kunnen evalueren volgens de nieuwe methodiek.
- Van de vier geëvalueerde GRIP incidenten zijn twee geëvalueerd door middel van een groepsgesprek, en twee op basis van narratief evalueren. Daarnaast is ook een grote brand zonder GRIP geëvalueerd volgens deze methode.

Er is een onderzoek gestart naar wat 'redelijkerwijs vermijdbare schade' inhoudt

Op basis van de rapportage van de zelftest van 2015 en de begeleidende brief van de commissie Eenhoorn/Derksen, is eind 2016 een eerste verkenning gehouden naar het onderwerp 'Redelijkerwijs Vermijdbare Maatschappelijke Schade'. Begin 2017 is op basis van een analyse van Drentse praktijkcases onderzoek gedaan waar uit naar voren komt dat het redelijkerwijs vermijden van maatschappelijke schade, een ander optreden van de lokale overheid vraagt. Het DOV werkt aan concrete plannen voor het vervolg van dit onderzoek.

Nood Communicatie Voorziening (NCV)

De VRD is door het ministerie gevraagd om mee te doen aan een pilot voor het automatisch testen van de Nood Communicatie Voorziening. Hier is in de eerste week van oktober mee getest. De veiligheidsregio kon via een applicatie zelf een belcomputer starten waarmee de NCV nummers van de VRD en de gemeenten gebeld konden worden. KPN start in 2018 met het uitrollen van het systeem in alle veiligheidsregio's waardoor de NCV nummers niet meer, zoals tot nu toe gebeurde, tweejaarlijks handmatig gebeld hoeven te worden.

Oranje kolom

Trainingen

- In januari zijn trainingen over crisiscommunicatie aangeboden aan communicatiemedewerkers van de gemeenten. Vanaf november 2016 hebben in totaal 70 communicatiemedewerkers deelgenomen aan deze trainingen. Op 9 november was er aanvullend een netwerkdag.
- Daarnaast zijn op 21 t/m 23 maart oefeningen georganiseerd voor Algemeen Commandanten en team en projectleiders die een rol hebben in de crisisorganisatie. Hieraan hebben ongeveer 80 crisisfunctionarissen deelgenomen.
- In september hebben gemeentelijke crisisfunctionarissen 'opvang & verzorgen en primaire levensbehoefte' gezamenlijk met het Rode Kruis en de Waterleidingmaatschappij Drenthe een nooddrinkwateroefening gehouden.
- Op 21 november hebben 12 Algemeen Commandanten Bevolkingszorg een training over het BOB (Beeld-, Oordeel- en Besluitvorming) model gevolgd.

Themadag OVDBZ/AOV

Op 9 maart hebben drie AOV-ers en een medewerker vanuit team multidisciplinaire veiligheid een themadag georganiseerd. Tijdens deze dag hebben alle AOV-ers ervaringen gedeeld, casussen besproken, tips uitgewisseld en hebben ze kennis over het Rode Kruis en het Openbaar ministerie opgedaan.

Kennis- en beheerteams

Begin 2017 zijn de kennis- en beheerteams twee keer bijeengekomen. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de laatste ontwikkelingen en actualiteiten met elkaar besproken. Ook zijn ervaringen van oefeningen en incidenten met elkaar gedeeld met als doel beter voorbereid te zijn op een incident in hun eigen gemeente:

7 februari: Team/projectleiders opvang & verzorgen en primaire levensbehoefte

2 maart: Piketfunctionarissen crisiscommunicatie

Ook heeft de afdeling Multidisciplinaire Veiligheid ondersteuning verleend bij de overleggen (fysieke) veiligheid van de AOV-ers en gemeentesecretarissen.

Financiën Multidisciplinaire Veiligheid

Programma	Resultaat 2016	Basis Begroting 2017	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2017	Exploitatie	Resultaat 2017
Multi	5.000	250.000	25.000	275.000	230.000	45.000

Voor de uitvoering en implementatie van een aantal (kleine) innovaties was een bedrag van € 45.000,- beschikbaar. Doordat veel werkzaamheden in eigen beheer zijn opgepakt is het budget in 2017 niet gebruikt.

GHOR

Doelen begroting 2017

- Versterken Drentse zorgnetwerk
- Belangen van Drenthe landelijk vertegenwoordigen
- Adviseren over netcentrisch werken witte kolom

1. Versterken Drentse zorgnetwerk

Door het organiseren van oefeningen en presentaties bij de "witte" ketenpartners en daarnaast de structurele overleggen heeft de GHOR haar netwerk in stand gehouden en versterkt. Dit is van cruciaal belang voor een effectieve voorbereiding op en optimale samenwerking tijdens een ramp of crisis.

2. Belangen van Drenthe landelijk vertegenwoordigen

Op landelijk niveau is een aantal ontwikkelingen benoemd waarvan het wenselijk en efficiënt is om deze in gezamenlijkheid met de andere regio's op te pakken. Een eenduidige aanpak maakt het mogelijk om ook tijdens rampen en crises elkaar vanuit de verschillende regio's beter te ondersteunen. Daarnaast beperken rampen en crises zich niet altijd tot de regiogrens. Op landelijke niveau wordt daarom samengewerkt op de volgende thema's: terrorisme gevolgbestrijding, jodiumdistributie, zorgcontinuïteit en informatiemanagement. In 2020 treedt de nieuwe Wet ambulancezorg (Waz) in werking. De GHOR heeft zich ingezet om de belangen van Drenthe als plattelandsregio te behartigen door mee te denken over de invulling van het uitvoeringskader van de Wet ambulancezorg. Het 'Academic Network for Applied Public Health and Emergency Management' – afgekort Anaphem – is van start gegaan. GHOR Drenthe participeert in deze academische werkplaats. De GHOR heeft op diverse thema's een inhoudelijke bijdrage geleverd en heeft zitting in de stuurgroep.

3. Netcentrisch werken witte kolom

Om een Noord Nederlandse visie op informatiemanagement te ontwikkelen, heeft de GHOR eind 2017 een bijeenkomst georganiseerd voor de keten- en zorgpartners in Noord Nederland. Door het ophalen van informatie over netcentrisch werken en het creëren van draagvlak wordt richting gegeven aan de invulling van informatiemanagement in Noord Nederland. Daarbij zijn landelijke ontwikkelingen en ervaringen uit de pilot met het Isala-Diaconessenhuis Meppel, meegenomen.

4. Aantal keren inzet GHOR-functionarissen

De GHOR beschikte 24/7 over opgeleide en getrainde crisisfunctionarissen. Deze functionarissen zorgen ervoor dat bij een ramp of crisis een coördinerende en adviserende rol binnen de geneeskundige hulpverlening wordt ingevuld. In 2017 is een nieuwe Algemeen Commandant geneeskundige Zorg (ACGZ) aangenomen en getraind.

5. Adviseren geneeskundige aspecten bij evenementen

GHOR Drenthe heeft dit jaar 227 adviesaanvragen behandeld. Ten opzichte van vorig jaar is er een toename van het aantal ingediende adviesaanvragen. Dit valt te verklaren doordat:

- GHOR Drenthe sinds 2017 onderdeel is van de Evenementenwerkgroep Hoogeveen-De Wolden
- Gemeente Meppel meer aanvragen ter advisering aan de adviserende diensten voorlegt

De GHOR heeft bijgedragen aan de actualisatie van de regionale handreiking 'Advisering en inzet hulpdiensten bij evenementen'. Daarmee is de rol van geneeskundige keten binnen het integrale vergunning proces voor evenementen geborgd.

Aantal inzetten GHOR 2017

	GRIP 1	2017
Directeur Publieke Gezondheid (DPG)		-
Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg (ACGZ)		5
Officier van Dienst Geneeskundige Zorg (OVD-G)		5
Informatiemanager		-
OMAC		-

Aantal adviesaanvragen per gemeente	Totaal
Aa en Hunze	1
Assen	18
Borger Odoorn	5
Coevorden	3
Emmen	13
Hoogeveen	15
Meppel	55
Midden- Drenthe	28
Noordenveld	44
Tynaarlo	5
Westerveld	3
De Wolden	37
	227

6. Invoering Omgevingswet

De GHOR volgt de landelijke en regionale ontwikkelingen binnen de Omgevingswet op de voet en heeft structureel overleg met brandweer, GGD en RUD over de ontwikkelingen op dit terrein. Gezamenlijk met de andere GHOR regio's heeft een verkenning plaatsgevonden welke bijdrage de GHOR kan leveren op de thema's zorgcontinuïteit, zelfredzaamheid en externe veiligheid.

7. Vakbekwaamheid

Door het –samen met ketenpartners– organiseren van diverse opleidingen, trainingen en oefeningen is het kennisniveau van medewerkers over crisismanagement verhoogd.

8. Jodiumprofylaxe

Sinds mei 2017 zijn er jodumpillen opgeslagen aan de Mien Ruysweg 1 in Assen. Het ministerie van VWS heeft in oktober 2017 jodiumtabletten verspreid onder jongeren tot 18 jaar en zwangere vrouwen.

Samen met de ketenpartners en het openbaar bestuur heeft de GHOR deze verspreiding gecoördineerd. Naast de pre-distributie zijn in 2017 landelijk de eerste voorbereidingen getroffen om ook de bijzondere locaties (kinderdagverblijven, scholen, asielzoekerscentra etc.) te gaan voorzien van jodumpillen.

Financiën GHOR

Programma	Resultaat 2016	Basis Begroting 2017	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2017	Exploitatie	Resultaat 2017
GHOR	-2.000	1.255.000	-	1.255.000	1.235.000	20.000

Bedrijfsvoering

Onderwerpen van de begroting

- Organisatieontwikkeling
- Moderne organisatie, modern proces
- Kennis is kracht
- Duurzaam fundament
- Huisvesting

1. Organisatieontwikkeling

In 2017 zijn de volgende trajecten en pilots gestart t.w.:

Talent

De medewerkers zijn uitgedaagd om te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling en bewustwording. In november is, samen met GGD Drenthe, de "Meester in je werk week" georganiseerd. Er hebben 60 medewerkers een of meerdere workshops gevolgd. Daarnaast is er in 2017 aansluiting gezocht bij een online opleidingsplatform Goodhabitx. In totaal hebben 149 medewerkers hier gebruik van gemaakt. Er zijn 216 trainingen gevolgd. In de pilot "maak je eigen E-portfolio" hebben 9 medewerkers hun talenten in kaart gebracht. Uit de evaluatie van de pilot is gebleken dat dit niet een passende methode is geweest. In 2018 wordt gezocht naar een beter passende methode.

Vitaliteit en gezondheid

De VRD wil bijdragen aan de vitaliteit en gezondheid van de medewerkers. Er zijn twee projecten uitgevoerd die ondersteund werden door studenten van de opleiding Healty Ageing Professional. Het project 'ervaren gezondheid' heeft geleid tot twee intensieve sporttrainingen voor vrijwilligers onder leiding van Semmy Schilt. De doelstelling van deze trainingen was om medewerkers voor te bereiden op de

PPMO. Er hebben 30 collega's gezamenlijk gewerkt aan hun gezondheid en vitaliteit.

De pilot 'Mentale kracht' heeft positieve effecten laten zien op mentale fitheid. Bij mentale kracht worden vaardigheden aangeleerd om te stress te beheersen. Tien medewerkers, waaronder vrijwilligers hebben deze training gevolgd. De deelnemers geven aan dat deze training zeker een toegevoegde waarde heeft. Gekeken moet worden hoe dit een vervolg kan krijgen

2. Moderne organisatie, moderne proces (processen en taken anders inrichten)

Samenwerking GGD

In januari is samen met de GGD een nieuw financieel systeem in gebruik genomen. Door de financiële processen eenvoudiger en slimmer in te richten en gebruik te maken van het nieuwe systeem, kan de VRD sneller en transparant inzicht geven in de actuele financiële positie. Er vindt uitwisseling plaats van kennis en personeel.

Afscheid kasgeld

Vanuit de pilot Simplified Card is er gestart met gebruik van betaalpassen op posten. Inmiddels is de pilot doorontwikkeld naar een nieuwe betaalmethode voor de gehele organisatie en is afscheid genomen van het gebruik van kasgeld. Alle brandweerposten maken er gebruik van.

Mobiliteit en anders belonen

Binnen drie teams zijn pilots uitgevoerd om ervaring op te doen met anders belonen. Deze ervaringen zijn input voor het ontwikkelen van een andere manier van belonen.

Individueel Keuze Budget (IKB)

Het IKB is ingevoerd. Om medewerkers hierin te faciliteren is een digitale keuzemodule ingericht waarbij medewerkers meer zeggenschap en keuzevrijheid hebben.

3. Kennis is kracht

De ontwikkeling 'kennis is kracht' richt zich op het vertalen van gegevens en informatie naar kennis. Data van verschillende bronnen worden hierbij gecombineerd. Het doel is goed om in te kunnen spelen op informatie vragen. Om dit te bereiken is, in samenwerking met de GGD, Business-Intelligence (BI) ingericht. De generieke basis heeft betrekking op data, gegevens, organisatie/proces, mensen/expertise en tooling die er voor zorgt dat informatie op een juiste manier gedeeld wordt. In 2017 is de BI omgeving in productie opgeleverd. Ook het proces en beheer zijn ingericht.

Kwaliteitszorg

Het nieuwe kwaliteitszorgsysteem is vastgesteld in het algemeen bestuur in december 2017. Dit systeem brengt balans tussen meetbare, merkbare en beleefde kwaliteit van burgers, (keten)partners en medewerkers en koppelt dit aan cijfers en trends.

4. Duurzaam fundament

De aandacht voor informatieveiligheid is omgezet in bewustwording binnen de organisatie. Samen met GGD is een meerjarenprogramma ingericht. In 2017 is het beleid voor informatieveiligheid opgesteld, het proces datalekken ingericht en de rol van functionaris gegevensbescherming gezamenlijk belegd met de GGD.

In de begroting 2017 is gemeld dat de gunning & implementatie van de nieuwe ICT infrastructuur en dienstverlening in 2017 plaatsvindt. Begin 2017 is besloten dit gefaseerd te doen vanwege:

- Andere inzichten in de wijze waarop diverse interne doelgroepen en partners gebruikmaken van informatietechnologie
- Mogelijkheden die door de markt geboden worden

Personeel

In- en uitstroom

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal medewerkers dat in dienst is gekomen en uit dienst is gegaan.

	2014		2015		2016		2017	
	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden	Aantal in dienst gekomen	Aantal uit dienst getreden
Vast personeel	16	4	13	10	7	7	9	8
Vrijwilligers	63	60	42	62	79	52	40	48

5. Huisvesting

Begin 2017 is de "Visie op huisvesting VRD" opgesteld en kent twee ontwikkelingen:

Het doorontwikkelen van de kantoor/uitruklocatie:

- Op locatie Hoogeveen zijn de werkzaamheden voor de modernisering van de algemene ruimten en toiletten afgerond.
- Op locatie Emmen is een aantal kleine aanpassingen doorgevoerd die de functionaliteit beter laat aansluiten bij het actuele gebruik van het gebouw en installaties.
- Op locatie Assen zijn kleine bouwkundige aanpassingen van de verblijfsruimte van de vrijwilligers uitgevoerd.

Het doorontwikkelen van de posten Assen oost en Veenhuizen

- Voor 13 posten is met de 6 betreffende gemeenten (als eigenaar van het gebouw) de verkenning ingezet om de basisvoorzieningen op orde te brengen. Het gaat om het realiseren van kleedruimten en/of verbetering sanitaire ruimten.
- De realisatie van de post Assen-Oost is afgerond en in gebruik genomen.
- De realisatie van de voertuigstalling watertankwagen in Veenhuizen is afgerond en in gebruik genomen.
- De plaatsing en ingebruikname van de laatste 7 bluswatertankinstallaties in de posten van Zuid West Drenthe en aanpassing van de vulinstallatie in Emmen.

Verzuim

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verzuim.

		Meldings- frequentie	Kort verzuim 0-7 dagen	Middellang 8-42 dagen	Lang 43-365 dagen	Langer dan 365 dagen
2017	3.66	0,61	0,40	0,46	2,18	0,62
2016	3.12	0.74	0,51	0,50	1,97	0,12
2015	3.60	0,80	0,45	0,70	1,94	0,51

Het verzuim langer dan 365 dagen is gestegen. Dit komt door één langdurige ziekte casus. Hierbij gaat het om een fysieke aandoening die de medewerker belet om weer terug te keren in eigen werk.

Veilige publieke taak

De VRD heeft een werkgroep Veilige Publieke Taak (VPT) die met medewerkers in gesprek gaat om dit onderwerp samen op te pakken. Daarbij zijn voorbeelden van incidenten bij de brandweer en receptie gebruikt. Het doel van de gesprekken met medewerkers is:

- Bewustwording creëren
- Samen de normen van gedrag verkennen
- Samen vaststellen wat nodig is voor de toekomst

Deze bezoeken hebben de beleving en behoeften rond VPT kenbaar gemaakt. In 2017 zijn de volgende acties afgerond:

- Alle Drentse brandweerploegen- en posten zijn bezocht door intern opgeleide discussieleiders. Uit deze gespreksrondes bleek dat:
 - Het thema VPT leeft. De filmpjes en gespreksrondes helpen om de kern van beleving en gebeurtenissen naar boven te halen. Er kwam een goede discussie op gang in een open/ontspannen sfeer
 - Tijdens de gesprekken komen er meerdere voorbeelden uit de praktijk naar boven. Ook bij posten die aanvankelijk vertelden dat het niet voorkomt in hun verzorgingsgebied. Daaruit blijkt dat normoverschrijdend gedrag (volgens Arbo-definities) ongemerkt voorkomt en/of de acceptatiegrens hiervoor kennelijk hoger ligt
 - Tegelijkertijd wordt ook "nuchter" vastgesteld, voornamelijk in de kleinere plattelandsgemeenten, dat onveilig voelen vanwege agressie en geweld niet heel vaak voorkomt.

- Handreiking aangifte en aansprakelijkheid opgesteld
- Praktische training georganiseerd voor receptie GGD/VRD
- Programma van eisen opgesteld voor aanbieder training de-escalatie. Er is een aanbieder gekozen om een proeftraining te gaan verzorgen.

Geregistreerde VPT-incidenten

Elim bekogelen met stenen, zwaar vuurwerk en flessen

Op 1 januari 2017 vonden ongeregelde plaatsen in Elim waarbij de brandweer slachtoffer werd van geweld. Er werd met stenen, zwaar vuurwerk en flessen naar de brandweer gegooit. Er is aangifte gedaan door de brandweer op basis van waarvan zes personen zijn veroordeeld.

Emmen verbaal geweld fotograaf

Op 30 december 2017 bij de tragische woningbrand waarbij twee kinderen van 5 en 6 om het leven kwamen was sprake van verbaal geweld van een fotograaf richting een brandweerman. De brandweerman vroeg de fotograaf het incidentgebied te

verlaten. Naar aanleiding van dit incident is melding gedaan bij de politie en heeft een gesprek plaatsgevonden tussen brandweer, politie en fotograaf.

Veiligheidshuis

In december 2017 heeft het algemeen bestuur ingestemd met de samenwerking van de ketenpartners en gemeenten in het netwerk 'Veiligheidshuis Drenthe'. Met als doel het Veiligheidshuis te ondersteunen op de PIOFACH taken. Om dit te kunnen organiseren is het nodig om de gemeenschappelijke regeling van de VRD te wijzigen. Hiervoor is instemming nodig van de colleges en de gemeenteraden. Deze worden in het voorjaar van 2018 gevraagd of men kan instemmen met deze wijziging.

Financiën Bedrijfsvoering

Programma	Resultaat 2016	Basis Begroting 2017	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2017	Exploitatie	Resultaat 2017
Personeel	-431.000	12.965.000	160.000	13.125.000	13.365.000	-240.000
Investerings	752.000	3.370.000	265.000	3.635.000	3.655.000	-20.000
Bedrijfsvoering	453.000	3.120.000	-235.000	2.885.000	2.535.000	350.000
Totaal Kosten	774.000	19.455.000	190.000	19.645.000	19.555.000	90.000

Personeel

De kosten van personeel vallen hoger uit door Cao-ontwikkelingen, stijging van de pensioenpremies en invoering van het Individueel Keuze Budget. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt voor het inhuren van personeel. Vertrekkende personeelsleden en interne verschuivingen leiden tot tijdelijke bezettingsproblemen. Hiervoor is tijdelijk extern ingehuurd. Het nadeel komt uit op € 300.000,-. Daarnaast was rekening gehouden met € 60.000 aan kosten om mobiliteit verder te stimuleren de middelen hiervoor zouden worden onttrokken aan de reserve. Hiervoor zijn geen kosten gemaakt en heeft er geen onttrekking plaatsgevonden.

Investerings

Door het afsluiten van een nieuwe langlopende lening zijn de rentekosten € 20.000,- hoger uitgevallen.

Bedrijfsvoering

De kosten voor ondersteunende diensten vallen € 350.000 mee. Dit resultaat is als volgt te verklaren:

- Voor dienstverlening aan derden ontvangt VRD € 45.000,- extra aan vergoedingen.
- Kosten voor de invoering van het nieuwe financiële systeem vallen € 140.000,- lager uit.
- De kosten voor huisvesting van de hoofdgebouwen vallen lager uit door onder meer meevallende energieafrekeningen € 20.000,-.
- In de begroting was uitgegaan van een onttrekking van de reserve van € 355.000. De feitelijk kosten waren € 210.000,-. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 145.000,-.

Overige financiële ontwikkelingen

Programma	Resultaat 2016	Basis Begroting 2017	Begrotings wijziging	Vastgestelde begroting 2017	Exploitatie	Resultaat 2017
Algemene dekkingsmiddelen	490.000	28.340.000	390.000	28.730.000	28.807.500	77.500
Reserves	-167.000	445.000	-	445.000	220.000	-225.000
Totaal Uitgaven	323.000	28.785.000	390.000	29.175.000	29.027.500	-147.500

Algemene dekkingsmiddelen

In 2017 is een hogere bijdrage BDuR van € 62.500,- ontvangen ter compensatie voor loon- en prijsstijgingen. Daarnaast zijn een aantal afrekeningen over voorgaande jaren ontvangen, hierdoor is een voordeel van € 15.000,- ontstaan.

Reserves

In de begroting is uitgegaan van een onttrekking aan de reserves van € 445.000,-. De feitelijke kosten waren € 225.000,- lager. Per saldo wordt € 220.000,- onttrokken. Bij de diverse programma's zijn de lagere kosten gemeld.

Vennootschapsbelasting

Bij het uitvoeren van een merendeel van de activiteiten waarvoor de VRD in 2017 een bijdrage heeft ontvangen, wordt over het algemeen geen winst beoogd of betreffen de activiteiten gedelegeerde taken. De VRD is voor deze activiteiten op dit moment niet VpB-plichtig. Anders ligt dit voor de vrijwillige OMS-aansluitingen, omdat de kosten hier uitstijgen boven de opbrengsten, is er wel VpB aangifte plicht, maar ontstaat er geen belastingplicht. Voor de beoordeling van een eventuele Vennootschapsbelastingplicht is aangesloten bij de samenwerking van alle Veiligheidsregio's om dit samen met BDO landelijk uniform af te stemmen met de belastingdienst.

Paragrafen

De paragrafen, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording, zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Financiering
- Verbonden partijen
- Bedrijfsvoering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Grondbeleid
- Lokale heffingen

De paragrafen Grondbeleid en Lokale heffingen zijn niet van toepassing voor de VRD. De paragraaf Bedrijfsvoering is uitvoerig belicht in het programma Bedrijfsvoering. Hieronder worden de andere paragrafen verantwoord.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Beleidsuitgangspunten:

In de nota reserves (2013) staan de beleidsuitgangspunten voor de algemene reserve:

- De algemene reserve bedraagt maximaal 5% van de begrote uitgaven
- De algemene reserve bedraagt minimaal 1% van de begrote uitgaven

De begrote uitgaven van de begroting 2017 bedroegen € 29.485.000,-. Dit houdt in dat het weerstandsvermogen minimaal € 295.000,- en maximaal € 1.475.000,- moet bedragen. Het huidige weerstandsvermogen bedraagt 1,95% van de begrote uitgaven, eind 2017 bedraagt het saldo van de algemene reserves € 577.985,-.

Risico's

In de begroting 2017 waren de volgende risico's nader toegelicht:

- Landelijke meldkamerorganisatie

De ontwikkelingen over de integratie van de Meldkamer Noord Nederland in de Landelijke Meldkamer Organisatie(LMO) blijven een punt van aandacht. De financiële effecten van de samenvoeging zijn nog onvoldoende duidelijk en daardoor blijft dit risico actueel.

- **Vernieuwing C2000**

Invoering is uitgesteld tot medio 2018, de voorbereidingen in Drenthe zijn afgerond. De financiële consequenties zijn verwerkt in de exploitatie 2017 en daarmee is dit risico niet meer actueel.

- **Loon- en prijsontwikkeling**

In het meerjarenperspectief 2018-2020 was met de loon- en prijsontwikkeling rekening gehouden. De feitelijke loon- en prijsontwikkeling in 2018 wijkt hiervan af. Bij het opstellen van de kaderbrief 2019 is hiervoor een bedrag aangegeven, wat wellicht gaat leiden tot een begrotingswijziging voor 2018. De financiële gevolgen van de invoering van het IKB in 2017 zijn in de exploitatie opgenomen, dit vormt dus geen risico meer.

In de begroting 2018 is onderstaand risico benoemd:

- **Herziening FLO overgangsrecht**

In 2015 zijn vakbonden en werkgevers in het LOBA gestart met onderhandelingen over het FLO overgangsrecht. Deze onderhandelingen bevinden zich in een afrondende fase, maar kunnen nog niet gekwantificeerd worden. Helder is dat de FLO-kosten voor het overgrote deel voor rekening komen van de gemeenten van waaruit het repressieve beroepspersoneel is overgekomen.

Nieuwe risico's:

- **Aflopen aanbestedingscontracten**

Twee aanbestedingscontracten worden in 2018 opnieuw aanbesteed. In 2018 loopt het huidige contract van de

aanbesteding van verzekeringen af. De hierin afgesproken tarieven gaan vermoedelijk bij een nieuwe aanbesteding hoger uitvallen. In 2017 is de mobiele telefonie aanbesteed. De scherpe tarieven zoals die in deze aanbesteding zijn afgesproken, lijken niet te realiseren bij een nieuwe aanbesteding.

- **Werkgeversvergoeding**

Afgelopen jaar is VRD geconfronteerd met toenemende kosten voor opleiding vrijwilligers. Deze kosten hebben te maken met declaraties van opleidingsuren van vrijwilligers tijdens werktijd. Er lijkt een tendens te ontstaan, maar deze is nog niet te kwantificeren.

Financiering

Administratieve organisatie

Het beheersen van het geldverkeer vereist een goede administratieve organisatie. In het Treasury-statuuut is bij de toewijzing van bevoegdheden zoveel mogelijk uitgegaan van de vereiste functiescheiding tussen besluitvorming, uitvoering, administratie en controle. Jaarlijks wordt het ingezette beleid getoetst door de accountant. Deze doet via de managementletter hiervan verslag. Daar waar nodig zijn verbeteringen aangebracht en doorgevoerd. Ook is een controleplan opgesteld in 2017 is hieraan uitvoering gegeven.

Werkkapitaal

Uit het onderstaand overzicht blijkt dat het werkkapitaal is toegenomen. Door het aantrekken van een nieuwe langlopende lening is het tekort van begin 2017 omgezet in een overschot.

Werkkapitaal		
	31 december 2016	31 december 2017
Beschikbare middelen		
Algemene reserve	577.986	577.986
Resultaat Boekjaar	460.759	-87.568
Bestemmingsreserves	1.559.275	1.337.476
Voorzieningen	670.858	1.198.829
Langlopende Schulden	12.605.767	21.145.235
Totaal aan beschikbare middelen	15.874.645	24.171.958
Waarvan vastgelegd op de lange termijn		
Vaste activa	-20.850.106	-21.831.431
Beschikbaar voor de financiering van de vlottende middelen	-4.975.461	2.340.527
te weten		
Vorderingen	1.606.455	5.319.191
Liquide middelen	20.027	311.629
Totaal vlottende middelen	1.626.482	5.630.820
Kortlopende Schulden	6.601.943	3.290.293
Werkkapitaal	-4.975.461	2.340.527

Liquiditeitsplanning

Het is van belang inzicht te hebben in het verloop van inkomsten en uitgaven. Met dit inzicht kan beter worden gestuurd op:

- De benodigde liquiditeiten voor de komende jaren
- De aan te trekken externe financiering
- De ontwikkeling van de kapitaallasten (rente en afschrijving).

Een belangrijk onderdeel van de liquiditeitenplanning is de investeringsplanning

Renteverwachting

Het huidige renteniveau beweegt zich voor langlopende leningen rond de 1,0%. Kort geld kan worden aangetrokken voor een percentage van circa 0,0%. De in te brengen activa tegen boekwaarde is gefinancierd met lang lopende leningen van ultimo 2017 € 21.145.000,-. In 2017 is een nieuwe langlopende lening van € 10.000.000 met een looptijd van 15 jaar en een rentepercentage van 0,985% afgesloten.

Renterisicobeheer

In de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is een kasgeldlimiet en renterisiconorm opgenomen om de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de VRD te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld voor de periode van maximaal 1 jaar geleend mag worden. De kasgeldlimiet is 8,2% van de totale jaarbegroting bij het begin van het jaar. De kasgeldlimiet bedroeg in 2017 € 2.389.576,-.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer) te beheersen. Spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille is hierbij een mogelijkheid. De VRD heeft langlopende leningen met een looptijd van 15 jaar. Er worden middelen aangetrokken om de inbreng van de activa te financieren. De ingebrachte boekwaarde is gefinancierd met langlopende leningen.

Renterisiconorm (in mln. Euro's)		2017	2016
Berekening renterisiconorm			
1	Begrotingstotaal aan lasten	29,1	29,3
2	Vastgesteld percentage	20%	20%
3	Renterisiconorm, in bedrag (1x2)	5,8	5,9
Berekening renterisico			
4	Renteherzieningen	0	0
5	Betaalde aflossingen	1,46	1,13
6	Renterisico (4+5)	1,46	1,13
Toets aan renterisiconorm			
3	Renterisiconorm, in bedrag	5,8	5,9
6	Renterisico	1,46	1,13
Ruimte + / overschrijding - (3-6)		4,4	4,7

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de VRD een renterisico loopt over € 4,4 miljoen. Voor 2017 is in elk geval de boekwaarde van de ingebrachte activa gefinancierd met langlopende leningen. De eind 2016 afgesloten kasgeldlening met een looptijd van 2 maanden is in 2017 afgelost.

Rapportages

De wet Fido bepaalt dat de informatie over de kasgeldlimiet moet worden opgenomen in de begroting en het jaarverslag. Kwartaalrapportages worden wel opgesteld, maar hoeven niet te worden ingezonden aan de toezichthouder. Tenzij de kasgeldlimiet gedurende drie kwartalen achter elkaar wordt overschreden. In dat geval wordt er wel een rapportage ingediend. Deze situatie heeft zich in 2017 niet voorgedaan.

Kasgeldlimiet analyse 2017

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Omvang kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
in een bedrag	2.384.970	2.384.970	2.384.970	2.384.970
Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	2.000.000	-	-	-
Schuld in rekening-courant	1.223.793	647.452	509.888	401.454
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	-	-	-	-
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	-	-	-	-
	3.223.793	647.452	509.888	401.454
Vlottende middelen				
Contant in kas	588	402	142	-
Tegoeden in rekening courant	849.014	7.865.207	3.936.937	4.184.852
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	3.534	11.789	15.543	18.147
	853.136	7.877.398	3.952.622	4.202.999
Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	2.370.657	-7.229.946	-3.442.734	-3.801.545
Toegestane kasgeldlimiet	2.384.970	2.384.970	2.384.970	2.384.970
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	14.313	9.614.916	5.827.704	6.186.515

Verbonden Partijen

De Verbonden Partijen (VP) is een instrument voor het realiseren van de doelstellingen van Veiligheidsregio Drenthe. De VRD bepaalt de aard en omvang van de bijdrage en niet de VP. Dat betekent dat de VRD aandacht besteedt aan de taak van de VP en dat de verantwoording zodanig gestalte moet krijgen dat duidelijk wordt welke bijdrage de VP levert en tegen welke kosten. Er is geen deelname in het vermogen van deze partijen maar er wordt wel bijgedragen in de exploitatie.

Stichting Brandweeropleidingen Noord

De bestuurlijke deelname, samen met de veiligheidsregio's Fryslân en Groningen, in de Stichting Brandweeropleidingen Noord (BON) benadert de definitie van een verbonden partij. Er is echter volgens de statuten geen sprake van een financieel belang in de stichting. De stichting is aandeelhouder in de BON B.V. De BON B.V. heeft een 100% deelneming in Oefencentrum Noord B.V. en Brandweeropleidingen Noord B.V.

Instituut Fysieke Veiligheid

Dit is de organisatie die de krachten bundelt op het terrein van de fysieke veiligheid in Nederland. Het Instituut wordt bestuurd door de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's. Zo levert het IFV onder andere een bijdrage aan de brandweeropleidingen en het delen van informatie en expertise. Ook houdt het IFV zich bezig met het verwerven en beheren van materieel, uitrusting en telecommunicatievoorzieningen.

Stichting Beheer Openbare Voorziening Meldkamer Noord-Nederland

Het doel van deze stichting is het beheer van de locatie van de meldkamer in Drachten. Er wordt bestuurlijk deelgenomen in de stichting en een kleine bijdrage betaald.

Onderhoud kapitaalgoederen

Materieel

De VRD is verantwoordelijk voor het onderhoud van het in 2014 van gemeenten overgenomen materieel. Het onderhoud van dit materieel vindt plaats volgens de onderhoudskalender. Omdat de investeringscyclus van dit materieel, waaraan veelal een aanbestedingstraject gekoppeld is, is vertraagd is een onderschrijding van deze kapitaallasten te zien. De aanbestedingen worden inmiddels voortvarend opgepakt. Dit betekent dat de komende jaren de kapitaallasten gaan stijgen.

Huisvesting

In 2017 zijn afspraken gemaakt over een tweetal locaties, Assen-Oost en Veenhuizen. In het huidige financiële kader zijn geen afspraken gemaakt over afschrijvingstermijnen voor gebouwen.

Voor de locatie Assen-Oost is een 10-jarige huurovereenkomst afgesloten. De kosten voor verbouw worden in dezelfde periode afgeschreven. De locatie van Veenhuizen is in eigendom van VRD, de kosten hiervoor zijn geactiveerd en worden in 40 jaar afgeschreven. Voor het onderhoud van dit gebouw moeten nog voorstellen voor een beheersmaatregel vastgesteld worden.

Jaarrekening 2017

De jaarrekening sluit met een negatief resultaat van € 87.500,-. Dit resultaat is grotendeels toe te wijzen aan de autonome stijging in de personeelskosten (Cao-ontwikkeling en verloop van de vrijwilligers). Tegenover deze kostenstijging staan in 2017 ook een aantal meevallers wat bovengenoemd resultaat oplevert. Voor een duiding verwijzen we naar de programmateksten.

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, zijn opgenomen in de jaarrekening. De kosten en baten van de programma 's en de algemene dekkingsmiddelen worden in onderstaande tabel samengevat alsmede het exploitatieresultaat.

		Begroting			Jaarrekening	
Programma		Vastgesteld	Wijziging	Definitief	Realisatie	Resultaat
Brandweezorg						
Incidentbestrijding	Lasten	4.428.974	428.830	4.857.804	5.098.463	-240.659
	Baten	-1.250	-	-1.250	-8.278	7.028
Techniek en Logistiek	Lasten	1.381.292	-188.530	1.192.762	1.255.443	-62.681
	Baten	-112.835	-220.000	-332.835	-314.342	-18.493
Operationele informatievoorziening	Lasten	-	173.000	173.000	163.314	9.686
	Baten	-	-	-	-	-
Risicobeheersing	Lasten	129.539	10.000	139.539	240.097	-100.558
	Baten	-207.616	-	-207.616	-350.036	142.420
Vakbekwaamheid	Lasten	1.843.935	-108.032	1.735.903	1.606.306	129.597
	Baten	-17.032	17.032	-	-1.500	1.500
Huisvesting	Lasten	382.079	61.071	443.150	472.718	-29.568
	Baten	-	-	-	-66.069	66.069
Totaal Brandweezorg	Lasten	8.165.819	376.339	8.542.158	8.836.342	-294.184
	Baten	-338.733	-202.968	-541.701	-740.225	198.524
	Saldo	7.827.086	173.371	8.000.457	8.096.117	-95.660
Totaal Multidisciplinaire Veiligheid	Lasten	251.909	25.000	276.909	305.299	-28.390
	Baten	-	-	-	-73.797	73.797
	Saldo	251.909	25.000	276.909	231.502	45.407
Totaal GHOR	Lasten	1.252.660	-	1.252.660	1.233.214	19.446
	Baten	-	-	-	-	-
	Saldo	1.252.660	-	1.252.660	1.233.214	19.446
Bedrijfsvoering						
ICT	Lasten	1.026.197	-75.468	950.729	841.615	109.114
	Baten	-	-	-	-300	300
OrganisatieLasten	Lasten	1.177.167	38.869	1.216.036	1.040.281	175.755
	Baten	-43.578	-	-43.578	-90.458	46.880
Huisvesting	Lasten	959.494	-196.062	763.432	1.510.841	-747.409
	Baten	-	-	-	-769.269	769.269

Programma		Vastgesteld	Wijziging	Definitief	Realisatie	Resultaat
Investeringsen	Lasten	3.377.419	262.755	3.640.174	3.655.235	-15.061
	Baten	-5.000	-	-5.000	-	-5.000
Personeel	Lasten	12.962.478	330.792	13.293.270	13.569.870	-276.600
	Baten	-	-172.000	-172.000	-202.177	30.177
Totaal Bedrijfsvoering	Lasten	19.502.755	360.886	19.863.641	20.617.841	-754.200
	Baten	-48.578	-172.000	-220.578	-1.062.204	841.626
	Saldo	19.454.177	188.886	19.643.063	19.555.637	87.426
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	358.948	-387.257	-28.309	-25.687	-2.622
	Baten	-28.698.454	-	-28.698.454	-28.781.416	82.962
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen		-28.339.506	-387.257	-28.726.763	-28.807.103	80.340
Subtotaal	Lasten	29.532.091	374.968	29.907.059	30.967.009	-1.059.950
	Baten	-29.085.765	-374.968	-29.460.733	-30.657.642	1.196.909
Resultaat voor bestemming	Saldo	446.326	-	446.326	309.367	136.959
Reserves	Onttrekking	-446.326	-	-446.326	-221.799	-224.527
	Toevoeging	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming		-	-	-	87.568	-87.568

Uitsplitsing resultaat Incidenteel/Structureel

In het onderstaande overzicht zijn de verschillende afwijkingen uitgesplitst naar of de afwijking een incidenteel of structureel karakter heeft.

Incidentele of structurele verschillenanalyse			
	Incidenteel	Structureel	Resultaat
Hogere opbrengst Openbaar meldsysteem	40.000		40.000
Verzorgen oefeningen	130.000		130.000
Opbrengst verkopen voertuigen	-80.000		-80.000
Kostenverhoging door cao vrijwilligers		-30.000	-30.000
Regeling onderhoud en schoonmaken PV's		-50.000	-50.000
Extra ondersteuning brandweerposten	-25.000		-25.000
Hogere kosten door verloop vrijwilligers		-115.000	-115.000
Huisvesting brandweerposten	35.000	-	35.000
Multi	45.000		45.000
Dienstverlening aan derden		45.000	45.000
Invoering nieuwe financiële systeem	40.000	100.000	140.000
Huisvesting hoofdgebouwen	20.000		20.000
Kosten verhoging Personeel Cao	-	-300.000	-300.000
Hogere rente kosten		-20.000	-20.000
Hogere Bdur	62.500		62.500
Afrekeningen voorgaande jaren	15.000		15.000
	282.500	-370.000	-87.500

Balans en Toelichting

De balans en toelichting zijn conform de waarderings- grondslagen en richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgesteld.

Balans		
	Eindbalans	Eindbalans
	31 december 2016	31 december 2017
Activa		
Vaste Activa		
Materiele vaste activa	20.840.126	21.822.144
Financiële vaste activa	9.980	9.287
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	1.509.847	4.770.608
Liquide middelen	20.027	311.629
Overlopende activa	96.608	548.583
TOTAAL ACTIVA	22.476.588	27.462.251
Passiva		
Vaste Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	577.986	577.986
Bestemmingsreserve	1.559.275	1.337.476
Resultaat boekjaar	460.759	(87.568)
Voorzieningen	670.858	1.198.829
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	12.605.767	21.145.235
Vlottende Passiva		
Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	5.874.397	2.005.736
Overlopende Passiva	727.546	1.284.557
TOTAAL PASSIVA	22.476.588	27.462.251

De balans en toelichting zijn conform de waarderings- grondslagen en richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgesteld. Bij de overgang naar het nieuw financieel pakket is de inrichting van de balans nader onderzocht en is op onderdelen gekozen voor een andere presentatie van balansonderdelen. De totaal bedragen van activa en passiva zijn uiteraard gelijk gebleven.

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen, die gebaseerd is op de verwachte economische levensduur. Kleine aanschaffingen worden in het jaar van aankoop direct ten laste van het resultaat gebracht. In 2017 is voor ruim € 3.500.000,- geïnvesteerd. De grootste investeringen waren de vervanging van drie tankautospuiten, een hoogwerker, nieuwbouw in Veenhuizen en de verbouwing van Assen-Oost. De investeringen betreffen allen investeringen met een economisch nut.

Materiele vaste activa		Eindbalans	Investeringen	Des-	Afschrijvingen	Eindbalans
		31 december 2016		Investeringen		31 december 2017
Gebouwen						
	Huisvesting	-	564.184		-	564.184
Vervoermiddelen						
	Voertuigen	15.232.288	2.164.691	381.800	1.633.310	15.381.870
	Inventaris rijdend materieel	801.819	733.848		188.058	1.347.609
Machines apparaten en installatie						
	ICT	235.738	80.503		128.634	187.607
	Inventaris	366.975	42.082		69.510	339.547
	Materieel Duiken	72.213	81.399		12.858	140.754
	Ademlucht	1.290.238	65.438		214.777	1.140.899
Overig						
	Kleding	1.495.755	523.598		332.654	1.686.700
	Telecommunicatie	805.785			334.745	471.040
	Overig materieel	539.316	63.355		40.736	561.935
Totaal		20.840.126	4.319.099	381.800	2.955.281	21.822.144

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde. Het betreft lening aan personeel. Ter dekking van deze lening is recht van eerste hypotheek verstrekt.

Financiële vaste activa	Eindbalans	Toevoeging	Aflossing	Eindbalans
	31-dec-16			31-dec-17
Leningen	9.980			-
Vlottende passiva	9.980	-	693	9.287

Vlottende activa

Het betreft hier uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid. De vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Eindbalans	
	31-dec-16	31-dec-17
Vorderingen op openbare lichamen	845.585	374.041
Debiteuren	87.859	222.496
Schatkistbankieren	571.961	3.857.445
Overige vorderingen	4.442	316.626
Vorderingen	1.509.847	4.770.608

In de 'vorderingen op overheden' zijn nog enkele vorderingen op gemeenten opgenomen. Door het schatkistbankieren is de VRD verplicht haar overtollige liquide middelen dagelijks over te maken aan de rekeningcourant bij het Rijk. Door de opgenomen geldlening zijn de overtollige middelen toegevoegd aan het schatkistbankieren.

Liquide middelen

Liquide middelen	Eindbalans	
	31-dec-16	31-dec-17
Kas	588	-
Creditcards	3.534	18.147
Bank Nederlandse Gemeenten	5.000	286.592
ABN-AMRO bestuur rekening	10.905	6.890
Saldo Liquide middelen	20.027	311.629

Dagelijks wordt de bankrekening bij de BNG afgerond tot een minimum van € 250.000,-. Dit is het saldo dat volgens de norm schatkistbankieren gehanteerd mag worden.

Overlopende activa

Overlopende activa	Eindbalans	Eindbalans
	31-dec-16	31-dec-17
Overlopende activa	96.608	548.583

Dit betreft vooruitbetaalde bedragen die ten laste van komende begrotingsjaren komen.

Passiva

Vaste passiva

Vaste passiva zijn het eigen vermogen, voorzieningen en vaste schulden, met een looptijd van één jaar of langer.

Eigen Vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Daarnaast kan de reserve dienen als financieel dekkingsmiddel voor besluiten die niet zijn opgenomen in de begroting en het meerjarenperspectief. In de vergadering van het algemeen bestuur van 18 december 2013 is de nota Reserve en voorzieningen vastgesteld. Er is besloten om maximaal 5% en minimaal 1% van de begrotingsomvang te hanteren. Op dit moment heeft de algemene reserve 1,98% van de begrotingsomvang.

Algemene reserve	Eindbalans	Toevoeging	Onttrekking	Eindbalans
	31-dec-16			31-dec-17
Algemene reserve	577.986	-	-	577.986

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves	Eindbalans	Toevoeging	Onttrekking	Eindbalans
	31-dec-16			31-dec-17
Rampenpot/Mono- en Multidisciplinair oefenen	420.459	-	-	420.459
BON nieuw leren	78.241	-	-	78.241
Opleiden en oefenen GHOR	100.000	-	10.000	90.000
Bosbrandbestrijding	98.691	-	-	98.691
Frictiereserve regionaliseren	547.189	-	119.799	427.391
Reserve t.b.v. ict en mobiliteit	314.695	-	92.000	222.695
Saldo bestemmingsreserves	1.559.275	-	221.799	1.337.476

De reserves zijn deels gebaseerd op verwachte (geschatte) kosten.

De volgende mutaties op de reserve hebben plaatsgevonden:

Rampenpot

Bij een groot incident moeten meestal beslissingen worden genomen, die direct financiële gevolgen hebben. Wanneer nog niet duidelijk is wie de drager van deze kosten zal worden, kan deze reserve worden aangesproken. In 2017 is geen beroep gedaan op deze reserve.

BON nieuw leren

De ESF-gelden zijn geormerkte gelden voor onderwijsvernieuwing voor brandweeropleidingen en -oefeningen. Gelet hierop heeft de BON een verbeteringsplan voor brandweeropleidingen vastgesteld. In 2017 is geen beroep gedaan op deze reserve.

Opleiden en oefenen t.b.v. GHOR

De reserve is gevormd uit rijksbijdragen om extra uitgaven van mono- en multidisciplinair oefenen te dekken. Bijvoorbeeld een grote oefening met veel operationele eenheden van één keer in de vier jaar. Om fluctuaties te voorkomen in de gemeentelijke bijdrage is deze reserve gewenst. Ook zijn hiermee financiële middelen voorhanden om, indien noodzakelijk, een kwaliteitsimpuls te kunnen betalen. De geraamde onttrekking van € 30.000 is voor € 10.000 geëffectueerd.

Bosbrandbestrijding

De Stichting Bosbrandbestrijding is per 2011 opgeheven. De nog aanwezige financiële middelen (€98.690,-) zijn overgedragen aan de toenmalige HVD Drenthe. Deze financiële middelen zijn als bestemmingsreserve voor Bosbrandbestrijding geormerkt.

Frictiereserve Regionalisering

Bij de regionalisering zijn enkele medewerkers niet geplaatst. Deze medewerkers worden begeleid naar ander werk. Het restant saldo van deze reserve kan worden aangesproken ter dekking van de personeelslasten en begeleidingskosten. De kosten € 119.799,- die hiervoor in 2017 zijn gemaakt zijn ten laste van de reserve gebracht.

ICT en mobiliteit

De reservering is ingesteld om op de loonsom in te verdienen door te investeren op mobiliteit en door- en uitstroom van medewerkers en om administratieve processen minder mensafhankelijk te maken door data bij de bron op te halen en geautomatiseerd te verwerken tot informatie, zonder tussenhandelingen van mensen. De kosten € 92.000,- die hiervoor in 2017 zijn gemaakt zijn ten laste van de reserve gebracht.

Resultaat boekjaar

Her verloop van de rekening is als volgt:

Bestemming exploitatie resultaat	31 december 2016	31 december 2017
Stand per 1 januari	577.985	577.985
Onttrekkingen i.g.v. besluiten Algemeen Bestuur	0	0
	577.985	577.985
Exploitatieresultaat boekjaar	460.759	-87.568
	1.038.744	490.417
Verdeling resultaat	-460.759	0
Stand per 31 december	577.985	490.417

Van het exploitatieresultaat 2016 € 460.759,- is terugbetaald aan de gemeenten. Het algemeen bestuur heeft bij de behandeling van de 9-maanden rapportage op 20 december 2017 besloten een nadelig jaarresultaat te onttrekken aan de algemene reserve.

Vreemd Vermogen

Voorzieningen	Eindbalans	Toevoeging	Onttrekking	Eindbalans
	31-dec-16			31-dec-17
Afkoop sociaal statuut MkNN	88.864	-	43.488	45.376
Afkoopsom garantieschalen brandweer-personeel Assen	108.776	-	22.194	86.582
FLO brandweer Emmen	473.218	838.283	244.630	1.066.871
Saldo Voorzieningen	670.858	838.283	310.312	1.198.829

Afkoopsom sociaal statuut MkNN

Bij de overgang van de brandweer centralisten van de veiligheidsregio's naar de Meldkamer Noord Nederland (MkNN) zijn binnen het sociaal statuut afspraken gemaakt over compensatie loonverschillen. De brandweercentralisten van Veiligheidsregio's Fryslân waren in dienst bij de Politie Noord Nederland. Deze heeft voor twee centralisten een afkoopsom betaald voor de extra personeelslasten als gevolg van de garantiestelling loonderving. De hiervoor gemaakte kosten zijn in 2017 ten laste gebracht van de voorziening.

Afkoopsom garantiestelling functieschalen door gemeente Assen

Door de regionalisering is gemeentelijk personeel overgegaan naar Veiligheidsregio Drenthe. De gemeente Assen heeft zich garant gesteld voor inkomstenderving van de medewerkers als gevolg inpassing in lagere functieschalen.

De gemeente Assen heeft de verplichting afgekocht door het storten van een éénmalige bijdrage. Jaarlijks zal een onttrekking uit de voorziening plaatsvinden ter compensatie van de extra personeelslasten. De hiervoor gemaakte kosten zijn in 2016 en 2017 ten laste gebracht van de voorziening.

Functioneel leeftijd ontslag (FLO) bezwarende functies

Voor de regeling voor uitkeringen ter zake van functioneel leeftijdsontslag (FLO) wordt een voorziening gevormd voor de verplichting per balansdatum. Deze voorziening is gebaseerd op de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting per balansdatum af te wikkelen. De verplichting wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde. Vergoedingen van derden worden in mindering gebracht op de verplichting voor zover het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen.

De voorziening per 31 december is als volgt opgebouwd (eur x 1000)	
Opgebouwde verplichting	4.600
Inschatting participatie	-300
Toegezegde bijdrage	-2.100
Verwachte aanvullende bijdrage gemeente Emmen	-1.200
Voorziening per 31-12-2017	1.000

De totale verplichting is berekend op basis van de verwachte uitgaven in de jaren 2018 tot en met 2041. De verplichting wordt opgebouwd op basis van het aantal verstreken dienstjaren. Bij de opbouw van de voorziening is geen rekening gehouden met loonindexatie. Daartegenover staat dat de voorziening niet contant is gemaakt, maar nominaal wordt gewaardeerd. Bij de opbouw van de voorziening wordt, gebaseerd op ervaringscijfers, er vanuit gegaan dat niet alle medewerkers gebruik zullen maken van het FLO. Hoeveel personen er daadwerkelijk gebruik zullen maken van de FLO-rechten is nog onzeker.

De gemeente Emmen heeft toegezegd om in de periode 2018 tot en met 2020 2.1 miljoen euro bij te dragen voor de financiële afwikkeling van de FLO rechten, met als uitgangspunt dat de

kosten voor de financiële afwikkeling van FLO-rechten naar rato van dienstjaren worden verdeeld tussen de Gemeente Emmen en Veiligheidsregio Drenthe. In 2017 is de regeling met betrekking tot de FLO-rechten gewijzigd. Het principeakkoord Reparatie FLO-overgangsrecht brandweerpersoneel is op 6 juli 2017 door het VNG-bestuur bekrachtigd. Het gevolg van dit akkoord is dat de lasten inzake de FLO-rechten hoger zullen gaan uitvallen dan eerder voorzien. Het is de verwachting dat de gemeente Emmen hiervoor een aanvullende vergoeding zal betalen van 1.2 miljoen euro. Dit bedrag is gebaseerd op het uitgangspunt dat de kosten voor de financiële afwikkeling van FLO-rechten naar rato van dienstjaren worden verdeeld tussen de gemeente Emmen en Veiligheidsregio Drenthe. De gemeente Emmen heeft hier nog geen besluit over genomen.

Vaste schulden

Het uitstaande bedrag aan leningen met een looptijd langer dan vijf jaar is € 21.145.235,-

Vaste schulden	Eindbalans 31-dec-16	Toevoeging	Aflossing	Eindbalans 31-dec-17
BNG leningen	12.222.222	10.000.000	1.444.444	20.777.778
AC-Hoogeveen	356.997	-	12.281	344.716
Personeel	26.548	-	3.806	22.742
Saldo vaste schulden	12.605.767	10.000.000	1.460.532	21.145.235

De rentelasten over het afgelopen jaar bedroegen €372.136,-

Vlottende passiva

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	Eindbalans 31-dec-16	Eindbalans 31-dec-17
Crediteuren	777.244	1.403.976
Rekening courant niet financiële instelling	236.962	524.810
Kasgeldlening BNG	2.000.000	-
Schulden aan mede-overheden	379.434	610
Negatieve banksaldi	392.088	
Overige schulden	2.088.669	76.340
Kortlopende schulden	5.874.397	2.005.736

Overlopende passiva

Overlopende passiva		
	31-dec-16	31-dec-17
Overlopende passiva	727.546	1.284.557

Het overgrote deel van deze post betreft de nog te betalen vrijwilligersvergoeding over 2017 € 705.000,-.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Contract partner	Omschrijving verplichting	periode	Verplichting per jaar	Resterende verplichting
AFAS	AFAS licentie	2016-2021	11.500	45.999
Long term CRE Fund B.V.	Huur Mien Ruysweg 1 te Assen	2015-2030	918.141	11.632.850
Gemeente Assen	Verrekening huur Mien Ruysweg 1 te Assen deel brandweer	2015-2030	-641.525	-8.128.120
Totaal deel huur Mien Ruysweg 1 Assen VRD			276.616	3.504.730
Comparex	Software en licentie	tot 11-2018	103.540	86.825
Detron	Dienstverlening technisch beheer kantoorautomatisering	tot 12-2019	59.136	113.350

AFAS

De VRD heeft samen met de GGD Drenthe een gezamenlijk financieel pakket (AFAS) aangeschaft en geïmplementeerd. Vanaf 1 januari 2017 is het systeem AFAS in werking getreden. De VRD heeft voor de periode van 65 maanden, ingaande op 1 augustus 2016 en eindigend op 31 december 2021 een contract afgesloten. Maandelijks betaalt de VRD en de GGD gezamenlijk € 2.178,- (incl. BTW) en de resterende verplichting ultimo 2017 bedraagt € 104.544,-. De verdeling hiervan is dat de VRD 44% en de GGD Drenthe 56% voor zijn rekening brengt. Het resterende verplichting voor AFAS ultimo 2017 van de VRD (44%) bedraagt € 45.999,-.

Huur Mien Ruysweg 1 te Assen

De VRD huurt de locatie Mien Ruysweg 1 te Assen van Long term CRE Fund B.V. jaarlijks voor een bedrag van € 918.141,-. Het gedeelte van het pand wat in het gebruik is door de brandweer wordt door de gemeente Assen gecompenseerd, wat jaarlijks een bedrag is van € 641.525,-. Per saldo betaald de VRD € 276.616,- jaarlijks aan huur. Beide contracten omtrent de huur hebben een looptijd van 15 jaar, ingaande op 1 september 2015.

De resterende verplichting voor de huur Mien Ruysweg 1 te Assen ultimo boekjaar van de VRD bedraagt € 3.504.730,- (€11.632.850,- - € 8.128.120,-).

Comparex

De VRD is gezamenlijk met de GGD Drenthe een verplichting aangegaan voor software en licenties. Looptijd is tot en met 31 oktober 2018. De verplichting per jaar voor de VRD bedraagt € 103.540,-. De resterende verplichting van het contract ultimo 2017 bedraagt € 86.825,-.

Detron

De VRD is gezamenlijk met de GGD Drenthe een verplichting aangegaan voor technisch beheer van de kantoorautomatisering. Looptijd is tot en met 30 november 2019. De verdeling van de kosten technisch beheer is dat de VRD 44% en de GGD Drenthe 56% voor zijn rekening brengt. De verplichting per jaar is € 59.136. De resterende verplichting van het contract ultimo 2017 bedraagt € 113.350,-.

Deloitte Accountants B.V.
Eemsgolaan 15
9727 DW Groningen
Postbus 980
9700 AZ Groningen
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9870
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Drenthe

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Drenthe te Assen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Drenthe op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in de door het algemeen bestuur vastgestelde controleverordening van 19 september 2013.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2017
- Het overzicht van baten en lasten over 2017
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen
- Bijlage I: Wet Normering Topinkomens (WNT)
- Bijlage III: De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol WNT 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Drenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Voorziening FLO

Wij vestigen de aandacht op de onzekerheden in de totstandkoming van de voorziening Functioneel leeftijd ontslag (FLO) zoals toegelicht op pagina 43 en 44 van de jaarrekening. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 310.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en de controleverordening van 19 september 2013 zoals door het algemeen bestuur is vastgesteld.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2017.

Wij rapporteren aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 15.500 alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen
- Bijlage II: overzicht FTE's

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in de controleverordening zoals vastgesteld door het algemeen bestuur.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening die is vastgesteld door het algemeen bestuur op 19 september 2013 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 17 april 2018

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: J.S. Huizinga RA

Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Drenthe,

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

gelet op artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe.

Besluit:

1. het Jaarverslag en jaarrekening 2017 Veiligheidsregio Drenthe vast te stellen;
2. het negatief exploitatieresultaat van € 87.500,- ten laste van de algemene reserve te brengen.

Aldus besloten door het algemeen bestuur Veiligheidsregio Drenthe in de openbare vergadering van 28 maart 2018.

M.L.J. Out
voorzitter

M. van Delden
secretaris

Bijlage I: Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering Topinkomens schrijft voor dat de beloningen en ontslagvergoedingen van bestuurders en overige topfunctionarissen in de (semi) publieke sector openbaar gemaakt worden. Het bezoldigingsmaximum voor 2017 is vastgesteld op € 181.000,-. De leden van zowel het dagelijks als algemeen bestuur ontvangen geen bezoldiging. Binnen de VRD zijn er geen beloningen of ontslagvergoedingen verstrekt boven deze norm.

Bedragen x € 1	F. Heerink
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01/31-12
Deeltijdfactor in fte	1,0 fte
Gewezen topfunctionaris	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 121.771
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.190
Subtotaal	€ 134.961
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 134.961
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling	01-01/31-12
Deeltijdfactor in fte	1,0 fte
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.236
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.313
Subtotaal	€ 126.549

Bijlage II Sisa-bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018				
JenV	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatomummer: A2 / 01 € 5.376.446	

